

bservant ³

Jaargang 16, 14 september 1995

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

pagina 3

Rechter dwingt minister zijn beloften na te komen

pagina 5

De bestuursbeurs moet het verenigingsleven en de studentenpolitiek voor de ondergang behoeden

pagina 7

Albeda, levend monument, verlaat de universiteit

pagina 8

Met de billen bloot voor dewetenschap

pagina 9

Hoe kwetsbaar is ons geheugen?

pagina 10

Waarop Raden van Toezicht straks graag toezien

pagina 16

Underground in de Sint Pietersberg

Tegenvaller deels voor rekening van faculteiten

Tekort aan wachtgeld verdrievoudigd

De Rijksuniversiteit Limburg verwacht dat het tekort aan wachtgeld dit jaar tot een miljoen gulden zal oplopen. De faculteiten zullen in ieder geval voor een gedeelte van deze tegenvaller moeten opdraaien.

gen de faculteiten en het college opdraaien. Hoe de tegenvaller precies wordt verdeeld, is nog een punt van discussie. Of het principe 'de vervuiler betaalt' gaat gelden, is evenmin helder. Al ligt het wel in lijn der verwachtingen dat de faculteiten gezondheidswetenschappen en geneeskunde meer zullen moeten bijdragen dan de rest. Zij nemen immers het grootste aandeel

wachtgelders voor hun rekening. Als er in de toekomst niets verandert, zal het wachtgeldprobleem zich verder uitbreiden, meent men bij de FED. Maar de voorgenomen decentralisatie van de wachtgeld kan een oplossing zijn, vindt men daar. Want dan voelen de faculteiten immers aan den lijve wat het betekent om veel wachtgeld te moeten uitkeren en zal men misschien wat behoedzamer aio's

en tijdelijk personeel voor derde geldstroomprojecten aanstellen. Verder kan de bijdrage van 6,5 procent die de derde geldstroomprojecten nu aan het wachtgeldbudget leveren, omhoog. Die bijdrage staat namelijk in geen verhouding met het wachtgeld dat deze groep nu ontvangt.

Riki Janssen

Wie wil er nog een bestuursfunctie in het verenigingsleven of de faculteit als straks de prestatiebeurs in volle hevigheid losbarst? Om student-bestuurders tegemoet te komen wordt de bestuursbeurs ingevoerd. Zie pagina 5. (foto Nelis Tutkey)

Consumentengids voor hoger onderwijs prijst RL als 'beste koop'

De RL biedt volgens de Keuzegids Hoger Onderwijs de top van de universitaire opleidingen in Nederland. De Maastrichtse opleidingen gezondheidswetenschappen en rechten worden omschreven als „beste keus”, economie als de „betere opleiding” en geneeskunde als „absolute aanrader.” De RL-opleidingen economie, geneeskunde en rechten eindigen, vergeleken met andere steden, alledrie bovenaan. Rechten deelt de eerste plaats met Tilburg. Opvallend is dat de hoge scores vooral worden gehaald op het gebied van onderwijskwaliteit. Bij 'organisatie van het onderwijs' scoort de RL slechter; bij 'roosters en tentamens' (lesuitval, op tijd nakijken van tentamens, herkansingsmogelijkheden) zelfs het slechtste van het hele land. Niet alle Maastrichtse opleidingen zijn uitgebreid getest. Sommige bestaan pas kort (psychologie), zijn onvergelijkbaar (cultuurwetenschappen) of bleven

onopgemerkt (kennistechnologie). Ook gezondheidswetenschappen ontbeert een vergelijkend warenonderzoek omdat de opleidingen en faculteiten die zich met deze titel tooien weinig gemeen hebben. Wel staat er een artikel over in de Keuzegids waarin Maastricht als „beste keus” wordt getipt. De Keuzegids, die vanmiddag in Den Haag wordt gepresenteerd, bevat 91 kwaliteitstests van opleidingen in WO en HBO. Alle plaatsen waar de betreffende opleiding wordt gegeven, zijn in het onderzoek betrokken. Om tot een oordeel te komen hebben de samenstellers zich vooral gebaseerd op telefonische enquêtes onder 12.000 studenten en - indien voorhanden - visitatierapporten van de VSNU. Bij de interviews zijn geen woorden, maar rapportcijfertjes opgetekend. Dat blijkt uit de blijmoedige wijze waarop het Maastrichtse onderwijssysteem overal waar het ter sprake komt tot zaligmakend wordt verheven. De hoge scores

rechtvaardigen die heiligverklaring inderdaad, maar wie zijn oor te luister had gelegd bij de studenten, had ook relativerende geluiden kunnen horen. Om niet alleen de statistieken tot absolute waarheid te verheffen, zijn bij de meeste onderzoeken uitgebreide beschrijvingen van de verschillende opleidingen gegeven. Zo krijgen aankomende studenten, waarvoor de gids is bedoeld, toch objectieve informatie over wat er op de onderwijsmarkt te koop is. Want dat zuivere gemiddeldes soms een smal en vertekend beeld geven, bewijst de politicologie-test. Daarbij kwam de Nijmeegse variant volgens de Keuzegids in 1992 als allerbeste uit de bus. In de onlangs gehouden Elsevier-enquête werd Nijmegen tweede. Toch staat de KU-opleiding op de nominatie om opgeheven te worden na een VSNU-inspectie waarin gewag werd gemaakt van „ernstige gebreken in de kwaliteit van het onderwijs.”

Wim Ortjens

Rechter dwingt Ritzen afspraak over studiepunten na te komen

Er komt zeer waarschijnlijk alsnog een regeling voor het sparen van studiepunten. Vorige week stuurde de president van de Haagse rechtbank, mr. A. van Delden, minister Ritzen terug naar de Tweede Kamer om zich te verantwoorden voor zijn weigering zo'n regeling op te zetten. Een kamer-meerderheid is voor het invoeren van een spaarsysteem.

Met een spaarregeling kunnen tempobeurs-studenten onvoldoende resultaten in het ene jaar compenseren met extra resultaten in het andere. Een jaar geleden zegde Ritzen de Tweede Kamer toe "loyaal invulling te zullen geven" aan zo'n spaarsysteem. Het kamerlid A. Lansink (CDA) had daarom gevraagd. Half juli kwam de bewindsman echter op zijn belofte terug. De regeling was niet langer nodig omdat studenten dit jaar niet 70, maar slechts 50 procent van hun

studiepunten hoeven te halen, reedeneerde hij onder meer. Het systeem zou bovendien te ingewikkeld worden. Het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) spande daarop een kort geding aan.

De overheid mag niet zomaar terugkomen op gedane beloften, betoogde de advocaat van het ISO, mr. P. Petit, vorige week donderdag voor de Haagse rechtbank. Studenten zijn volgens hem verplichtingen, zoals het aanvaarden van een bestuursfunctie, aangegaan in de veronderstelling dat zij de gemiste studietijd later kunnen inhalen. Door de plotselinge weigering van Ritzen om een spaarsysteem in te voeren komen zij nu in de grootst mogelijke problemen.

Ritzen heeft ook geen overtuigende argumenten aangevoerd om op zijn toezegging terug te komen, stelde Petit. Zo was er ten tijde van zijn toezegging nog helemaal geen sprake van een temponorm van 70 procent. Het ging slechts om een verhoging van de norm van 25 naar 50 procent. De advocaat kon zich bovendien wel degelijk een uitvoerbare regeling voorstellen, die de uitkeringsinstantie Informatie Beheer Groep (IBG) in Gro-

ningen niet onnodig belast.

Volgens de landsadvocaat was de oorspronkelijke toezegging van Ritzen echter minder hard dan hij op het eerste gezicht lijkt. Na de minister moeten immers de ministerraad, de Raad van State en het parlement zich nog over een eventuele regeling uitspreken. Tijdens die langdurige procedure kan er nog zoveel veranderen, dat studenten er nooit van uit hadden mogen gaan dat er een spaarsysteem zou komen. En zolang er geen sprake is van een concrete toezegging, is de overheid vrij zijn beleid te veranderen, betoogde hij.

Rechtbankpresident Van Delden zat overduidelijk met de zaak in zijn maag. Inhoudelijk gaf hij de studenten zonder meer gelijk. Aan de andere kant wenste hij niet op de stoel van de Tweede Kamer te gaan zitten. Hij koos daarom voor een tussenweg: Ritzen moet voor eind oktober naar de Tweede Kamer om alsnog over de zaak te overleggen. "Ik kan me voorstellen dat de studenten teleurgesteld zijn", zei Van Delden. "En ik moet nog zien of Ritzen de Tweede Kamer kan overtuigen. De studenten kunnen in ieder geval, zeker met wat ik als rechter te

berde heb gebracht, proberen de Kamer op andere gedachten te brengen."

"Een ongebruikelijke uitspraak", vindt kamerlid B. Bakker (D66). "Maar ik wil de hand in eigen boezem steken. Er was reden om de Kamer tot spoed te manen. De rechter herinnert ons er aan dat we nog wat werk te doen hebben." Anderen reageren geprikkeld. Zo vinden VVD en CDA de opmerkingen van de rechtbankpresident prematuur. Ook zonder zijn ingrijpen had de Kamer Ritzen wel ter verantwoording geroepen, stellen zij. CDA-woordvoerder Lansink: "Het is een soort stoerheid die wel vaker voorkomt bij rechters."

Overigens tekent zich in de Tweede Kamer een duidelijke meerderheid af voor invoering van een spaarsysteem. De regeringspartijen VVD en D66 en oppositiepartij CDA willen Ritzen aan zijn oorspronkelijke belofte houden. Alleen de PvdA schaart zich voorlopig nog achter de eigen bewindsman. Het overleg tussen Kamer en minister is vastgesteld voor 28 september.

HOP, Marcel Wiegman

Ritzen wil verkorte lerarenopleidingen

Minister Ritzen wil aan de universiteiten een nieuwe, verkorte lerarenopleiding starten naast de nu bestaande universitaire lerarenopleiding (ulo). Hij denkt daarbij vooral aan speciale programma's voor bèta- en techniekstudenten binnen hun reguliere opleiding. Dat blijkt uit het vertrouwelijke concept Hoger Onderwijs en Onderzoek Plan (HOOP).

De bewindsman vindt dat de nu bestaande post-doctorale studie voor veel potentiële leraren een te grote drempel vormt. Na vier of, in het geval van techniek, vijf jaar studie zouden zij niet nog eens een jaar tijd willen stoppen in een extra opleiding. Ook promovendi zouden om die reden nog nauwelijks kiezen voor een (tijdelijke) carrière als leraar. Een korte opleiding binnen de doctoraalstudie kan deze groepen alsnog over de streep trekken, denkt Ritzen.

Ook kondigt Ritzen in het HOOP aan de ulo's in Rotterdam en Delft met ingang van het studiejaar 1997-1998 te zullen sluiten. Hij stelt dat deze opleidingen "in redelijkheid niet meer doelmatig kunnen worden geacht." Volgens een convenant dat de minister vorig jaar sloot met de vereniging van universiteiten (VSNU) is het de bedoeling dat beide ulo's onder de hoede worden gebracht van de lerarenopleiding in Leiden. Die laatste opleiding kan dan officieel worden erkend. (HOP)

CDA bekritiseert ramingen

Het CDA plaatst de nodige vraagtekens bij het aantal eerstejaars studenten dat volgens het ministerie van onderwijs in september is gaan studeren. De fractieleden Lansink en Van de Camp vermoeden dat minister Ritzen te optimistisch is, waardoor hij zijn begroting zal moeten bijstellen.

Terwijl het aantal eerstejaars al een aantal jaren daalt, houdt het ministerie in een persbericht van 15 augustus optimistisch vol dat er dit jaar geen sprake zal zijn van een aanzienlijke daling van het aantal inschrijvingen bij de universiteiten en hogescholen. Het aantal voor-aanmeldingen duidt daar echter sterk op. Dat was op 18 augustus 9 procent minder dan een jaar eerder.

Het CDA heeft minister Ritzen schriftelijk om opheldering gevraagd. In een toelichting hekelt woordvoerder Lansink de toon van het persbericht. Op 1 december worden het definitieve aantal inschrijvingen bij de universiteiten bekend, op 1 oktober die van de hogescholen. Het CDA vreest dat die een stuk lager uitvallen dan de ramingen van Ritzen. Lansink: "Dat is prettig voor Ritzen, want zo haalt hij makkelijker de beoogde bezuiniging uit het HOOP. Maar voor de instellingen is vervelend, want zij worden vervolgens gekort op hun begroting." De gevolgen daarvan merken zij in januari 1997. (HOP)

Rekenkamer tikt IBG op vingers

Minister Ritzen is er niet in geslaagd orde op zaken te stellen bij de uitkeringen aan werkloos onderwijspersoneel door de Informatie Beheer Groep (IBG) in Groningen. Hij moet zich nu bij de Staten Generaal verantwoorden voor een bedrag van 10 miljoen gulden aan onterecht uitgekeerde wachtgelden, tenzij hij voor 10 oktober alsnog een oplossing vindt.

Dat schrijft de Algemene Rekenkamer naar aanleiding van een onderzoek naar de uitgaven van alle ministeries. Bij het uitkeren van wachtgelden door het IBG bestaan al jarenlang problemen, bijvoorbeeld als het gaat om de verrekening van neveninkomsten. Vorig jaar waarschuwde de Rekenkamer al dat het foutenpercentage moest worden teruggedrongen tot beneden de één procent van de totale uitgaven aan uitkeringen.

Ritzen is daar niet in geslaagd. Op een bedrag van 762 miljoen gulden werd bijna tien miljoen gulden ten onrechte uitgekeerd of juist niet uitgekeerd. Dat is een foutenpercentage van 1,3 procent. Vorig jaar ging de Rekenkamer niet verder dan een laatste waarschuwing, omdat de controle-instantie goede hoop op verbetering had. Dit jaar is de Rekenkamer harder in zijn oordeel. Het ministerie zou niet van zijn fouten hebben geleerd. (HOP)

Aanmelding studenten voortaan bij universiteit

Toekomstige studenten schrijven zich niet meer in bij de Informatie Beheer Groep, maar rechtstreeks bij de universiteit of hogeschool van hun voorkeur. Dit staat in het Hoger Onderwijs en Onderzoek Plan (HOOP).

Sinds 1972 melden universitaire studenten zich aan bij de Informatie Beheer Groep (IBG). Vervolgens schrijven zij zich in bij de universiteit van hun voorkeur. Uitzondering vormen de studies waarvoor moet worden geloot. Dat moet landelijk blijven gebeuren, vindt Ritzen.

De minister wil wel van de centrale aanmelding voor de overige opleidingen af. Dit systeem staat volgens hem een aantal plannen uit het HOOP in de

weg. Kern daarvan is dat de opleidingen in de toekomst meer van elkaar gaan verschillen, en dat het dus nogal wat kan uitmaken of een student bij de ene universiteit gaat studeren of de andere.

Als concrete argumenten noemt Ritzen in het HOOP het "inschrijfadvis aan studenten", de mogelijkheid voor een opleiding om een beperkt aantal nieuwe studenten toe te laten als er voor hen geen werk is ('capaciteitsbeleid') en ook de beoordeling van de geschiktheid van de vooropleiding. Tenslotte is een rechtstreekse inschrijving bij de universiteit gewenst omdat een beperkt aantal topopleidingen mogen gaan experimenteren met selectie aan de poort. Alleen zeer slimme studenten worden dan toegelaten. Ritzen wil de aanmelding voor hbo-studies op dezelfde wijze veranderen. Voor het hbo betekent de

rechtstreekse inschrijving een terugkeer naar het systeem dat twee jaar geleden werd afgeschaft. De reden daarvoor was juist dat de hogescholen verschillende eisen stelden aan de nieuwe studenten. Minister Ritzen vond dat ongewenst.

Overigens bestaat de kans dat studenten die zijn ingeloot voor een 'fixus-opleiding', zoals geneeskunde, in de toekomst met elkaar van plaats mogen ruilen. De rechter gaf onlangs drie studenten geneeskunde uit Nijmegen, Utrecht en Leiden gelijk nadat de IBG hun verzoek om te ruilen had afgewezen. De IBG werkt daar nooit aan mee. Kamerlid J. Jorritsma van D66 heeft minister Ritzen gevraagd wat de consequenties zijn van de rechterlijke uitspraak.

HOP, Pieter Evelein

Aio-rendementen ondermaats

Slechts 7 procent van de assistenten in opleiding (aio's) slaagt er in binnen de voorgeschreven tijd van vier jaar te promoveren. Uiteindelijk haalt tweederde van de promovendi zijn doctorsbul. Daarbij is wel een enorm verschil in slaagpercentage tussen mannen (ongeveer 75 procent) en vrouwen (ongeveer 45 procent).

Dat blijkt uit cijfers, die de vereniging van universiteiten (VSNU) bij de instellingen heeft verzameld. De uitslag van de inventarisatie is overigens een voorlopige. Gegevens van de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Twente ontbreken nog, terwijl de Technische Universiteit Eindhoven alleen cijfers heeft geleverd vanaf 1992. Een verklaring voor het ondermaatse rendement en het trage tempo van de

promovendi heeft onderzoekster R. Zwarthoed niet. Zij wil daarover eerst overleggen met de universiteiten. Die zijn onlangs voor een groot deel overgestapt op een systeem van beurspromovendi. Zij vinden dat ze te veel geld kwijt zijn aan uitkeringen voor aio's die na vier jaar nog bezig zijn met hun proefschrift of er niet in slagen werk te vinden. Zwarthoed denkt wel dat het bij de beoordeling van de cijfers ree"ler is om te kijken naar het percentage gepromoveerden na vijf jaar. Dan tellen ook de aio's mee die net over de grens van vier jaar heengaan. Toch is ook dan het rendement met 35 procent gepromoveerden nog altijd aan de lage kant.

Opvallend in de inventarisatie is ook het grote verschil in slaagpercentage tussen de disciplines. Zo bereikt bij rechten, sociale wetenschappen en letteren nauwelijks de helft van de aio's de eindstreep, terwijl bij de natuurwetenschappen 80 procent zijn doctorsbul haalt. Dat kan een gedeel-

telijke verklaring vormen voor het geringe succes van vrouwen. Zij zijn zeer matig vertegenwoordigd in de relatief succesvolle disciplines.

HOP, Marcel Wiegman

Donateurs Bedankt
weer

93

vluchtelingen afgestudeerd

Giro 76300

Stichting voor Vluchteling-Studenten **UAF** (030)520835

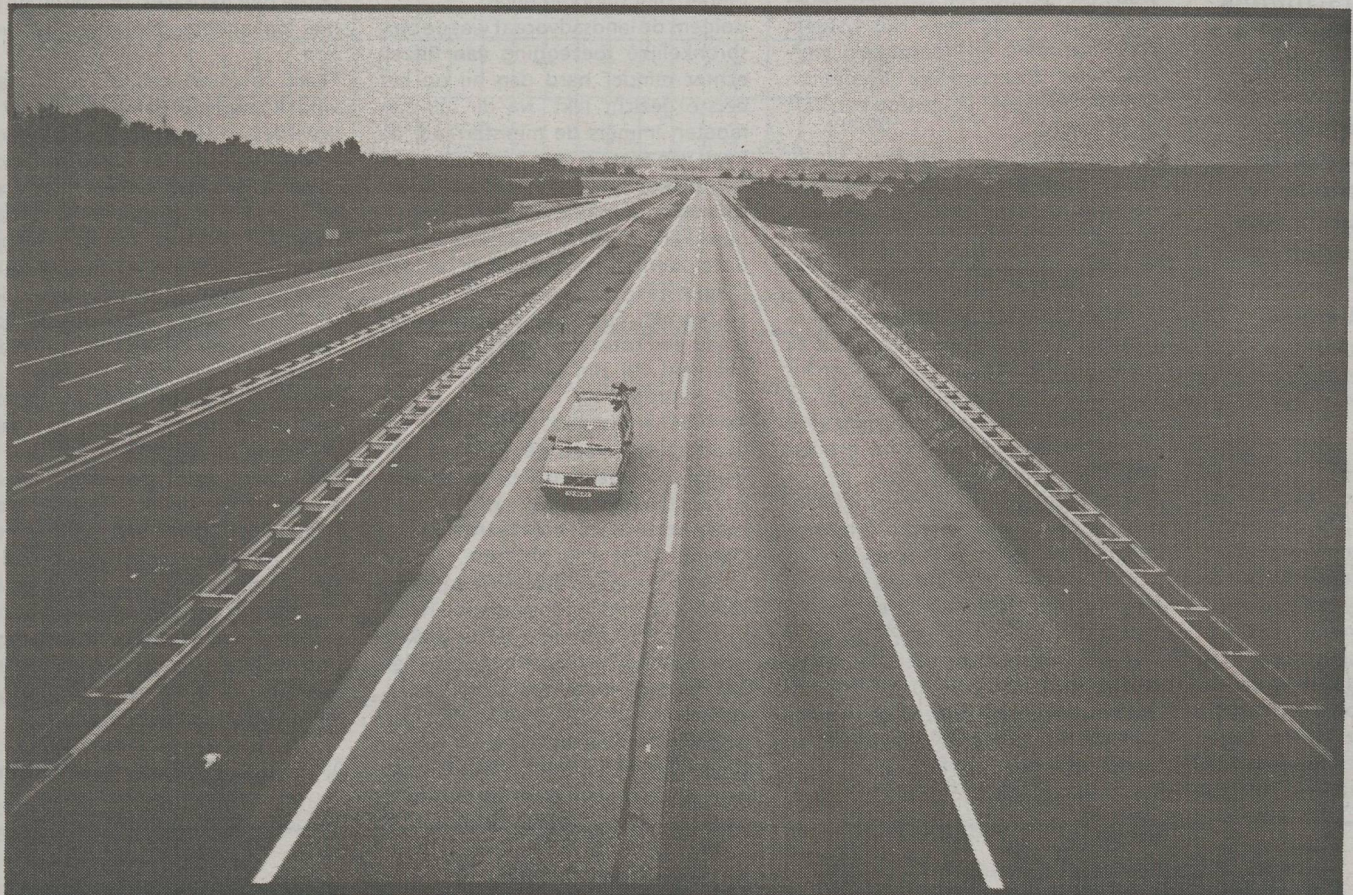
Fusie in de maak met psychiatrie

Instituut voor psychofarmacologie wint prijs met verkeersonderzoek

Het Maastrichtse onderzoeks-instituut voor humane psychofarmacologie (IHP) heeft in Australië de naar eigen zeggen prestigieuze *Widmark Award* ontvangen. Het IHP wierf internationale bekendheid met onder meer een in opdracht van de Amerikaanse regering uitgevoerd onderzoek naar de invloed van marihuana op het rijgedrag.

De *Widmark Award*, die geen geld maar slechts een oorkonde biedt, wordt eens in de drie jaar uitgereikt aan (groepen) onderzoekers die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de kennis over de effecten van drugs, alcohol, medicijnen en andere stemmingsveranderende stoffen op de verkeersveiligheid. De prijs is een gift van de International Council on Alcohol, Drugs and Traffic Safety, een wereldwijd samengestelde groep van vijfhonderd onderzoekers.

Het feit dat het IHP de prijs heeft gekregen is opvallend. Het overgrote deel van zijn onderzoek betreft geen alcohol en drugs, maar psychofarmica (pillen die op de hersenen werken). Bovendien concentreert het instituut zich niet alleen op invloeden op rijgedrag, maar op mentale processen in het algemeen, zoals leer- en slaapgedrag, geheugen en gevoelens. Onderzoek wordt meestal besteld door de farmaceutische industrie, die de werking van nieuwe medicijnen wil kennen. Op dit moment loopt er bij het IHP een groot onderzoek naar de invloed van bepaalde medicijnen tegen hooikoorts op het leergedrag van jonge patiëntjes. In de kelder van het instituutgebouw aan de Maastrichtse Abtstraat is een heus klaslokaal ingericht. Soms worden ook individuele artsen geadviseerd, zoals onlangs een keuringsarts die wilde weten of een rij-instructeur die vijf medicijnen tegelijkertijd gebruikte, nog wel 'fit to drive' was. Hoewel het IHP zich naar eigen zeggen

Stoned achter het stuur op een lege autoweg, een van de succesnummers van het instituut. (foto Nelis Tutkey)

voor negentig procent bezighoudt met algemene gedragsinvloeden van medicijnen, heeft juist een marihuana-onderzoek het imago van het IHP als *drugs-and-traffic*-expert gevoed. Dr. H. Robbe promoveerde vorig jaar op een onderzoek naar de invloed van een joint op het rijgedrag. Even beroemd als hem zijn de twee Volvo's geworden, die volgeladen met meetapparatuur, door chauffeurs die marihuana hadden gebruikt over de afgesloten auto-baan van Maastricht naar Heerlen werden gereden. Dit onderzoek, uitgevoerd in opdracht van het ministerie van verkeer van de VS, wordt binnenkort herhaald, waarbij de invloed van de combinatie van marihuana en alcohol centraal staat. Naast psycho-farmacologisch onderzoek in

opdracht van de pillenindustrie verricht het IHP activiteiten voor de Europese Gemeenschap. Deze zullen binnenkort leiden tot harmonisatie in classificatie en waarschuwingssystemen (via stickers en bijsluiters) van rijgevaarlijke geneesmiddelen. De inbreng van het IHP in het onderwijs en onderzoek van RL wordt binnenkort geïnstitutionaliseerd. Dit najaar nog wordt een fusie verwacht met de vakgroep psychiatrie en neuropsychologie, waardoor de fulltime-onderzoekers van het IHP ook voor de klas moeten. Het IHP, voorheen het instituut voor geneesmiddelen, veiligheid en gedrag, is sinds 1985 in Maastricht gevestigd en heeft als RL-gelieerd instituut heel wat aanvaringen met universiteitsraden en andere podia moeten overwinnen

om in aanmerking te komen voor subsidie. De laatste jaren bedruipt het instituut zichzelf met een omzet van bijna twee miljoen gulden.

De RL heeft tot nu toe meer geprofiteerd van het prestige van het IHP, dan van de kennis die bij het instituut bestaat op het gebied van geestverruimde en -verengende middelen, zeggen directeur O'Hanlon (met sigaar), medewerker Robbe (met sigaret) en *general manager* Bassie (met pijp). „Psychologie wilde ons niet betrekken in de ontwikkeling van het curriculum, maar wilde hier wel opnames maken voor promotiedoeleinden”, zegt Robbe.

Wim Ortjens

Muziek

Een paar weken geleden las ik een artikel waarin met kracht een opinie werd verkondigd. Dat is niets bijzonders. Daar zijn artikelen immers (ook) voor. Bijzonder is echter dat ik mij helemaal kon vinden in de verkondigde mening. Ik was het volledig en hartgrondig met de schrijver eens. Ik wilde dat ik het zelf had opgeschreven. Een dergelijke instemming is zeldzaam - verdacht zelfs. Wetenschap bestaat bij de gratie van kritiek. Een wetenschapper is een criticus. Zonder kritiek geen wetenschappelijke vooruitgang. Het kan altijd beter; het kan altijd anders. Dus mijn volkomen instemming is tegennatuurlijk. Ik verdien immers mijn geld - vroeger zeker - als wetenschapper.

De schrijver was Maarten 't Hart. De Maarten 't Hart van de ratten, de anti-emancipatie, de jurken, de bijbel en andere boeken. De Maarten 't Hart ook van de muziek. En daarover ging zijn artikel. Het artikel beslaat drie bladzijden in het Hollands Maandblad van deze zomer. Deze zes kolommen zijn voor 't Hart voldoende om eens en voor altijd, maar niet voor het eerst, duidelijk te maken waarom muziek lelijk - zelfs verschrikkelijk en afstotend - kan zijn. Ik veroorloof mij de vrijheid om een aantal van zijn zweepslagen te parafraseren. Niet iedereen leest immers het Hollands Maandblad (ook ik overigens slechts bij toeval). De niet-lezers van het Hollands Maandblad wil ik het puikje van deze prachtige en vernietigende prozazalm niet onthouden. Bij beluistering - vaak noodgedwongen - van de betreffende muzieksoort vallen een paar dingen op.

In de eerste plaats zijn de composities vaak erg lang. En wat erger is: die lengte wordt voor een groot deel gebruikt om het gehoor van de argeloze luisteraar met hetzelfde op een iets andere manier vele keren te teisteren. Een melodie - of thema

- wordt gevarieerd, wordt doorgewerkt, wordt anders geharmoniseerd en wordt gemoduleerd. Eindeloos - vaak tot vervelens toe.

In de tweede plaats is alleen ingewikkeld eenvoudig genoeg. Onverwachte intervalsprongen, uitwijkingen naar andere toonsoorten en complexe pentatoniek - de componist weet van geen ophouden. Een eenvoudige - laat staan meeslepende - melodie is verwerpelijk. Atonaal is ideaal; tonaal is banaal. Dissonanten zijn schering en inslag. Toegankelijkheid is taboe.

In de derde plaats is het arsenaal aan stemmen zeer beperkt. Van vrouwenstemmen bestaan twee of drie varianten, en hetzelfde geldt voor het mannengeluid. Binnen elke variant zijn de verschillen te subtiel voor het menselijke gehoororgaan. Daarom kiest menig componist ervoor om veel van de muziek instrumentaal te houden. Hierbij is het gefank van violen vrijwel onvermijdelijk. Voorzover sprake is van ritmiek, wordt elke mogelijke neiging tot dansen bekwam in de kiem gesmoord. Het devies is: zitten blijven!

In de vierde plaats is de visuele presentatie van een verpletterende saaieheid. Daarover kunnen hooguit een paar cultuurwetenschappelijke scripties worden geschreven. De muzikanten strijken, blazen en bewegen met gebruikmaking van slechts een enkele vierkante meter - meestal gekleed in een weinig spraakmakende zwart-witcombinatie van eeuwenoude snit. Met een beetje geluk kan de rug van een druk zwaaiende voorganger enkele uren worden bewonderd.

In de vijfde plaats is de fervente liefhebber van deze muzieksoort onuitstaanbaar. Hij - de ergsten zijn altijd mannen - gaat ervan uit dat slechts één muzieksoort bestaansrecht heeft. Al het andere - blues, country, jazz,

reggae, rock & roll - beschouwt hij als gedegenerende rommel. En dat laat hij graag aan iedereen weten. Zonder het met zoveel woorden te zeggen maakt hij duidelijk dat de liefhebbers van dergelijke gedegenerende rommel niets anders dan cultuurbarbaren kunnen zijn.

Overtuigende argumenten; prachtig aan het schrift toevertrouwd. Met dit alles kan ik het slechts hartgrondig eens zijn. In mijn jeugdjaren heb ik enkele verwoede pogingen gedaan, onder druk en aanmoediging van familieleden, om van gedachten veranderen. De vreselijkste platen heb ik in huis gebaald, en vaak zelfs meerdere keren geconcentreerd afgeluisterd. Dat stadium van zelfkastijding ben ik inmiddels voorbij. Ik heb mijn best gedaan. Overigens: op slechts een klein detail verschillen 't Hart en ik van mening. Maarten 't Hart heeft het over popmuziek, terwijl ik op de (vooral de moderne) klassieke variant van de edele notenkunst doel.

Arjen van Witteloostuijn

Twaalf maanden 'salaris' voor zware, drie maanden voor lichte functies

Maastrichtse student-bestuurders krijgen bestuursbeurs

Studenten die bepaalde bestuursfuncties hebben in verenigingen, stichtingen of universitaire bestuursorganen, kunnen van de universiteit maximaal een jaar lang een 'salaris' ter hoogte van de studiefinanciering krijgen.

Dat stelt het college van bestuur van de Rijksuniversiteit Limburg voor aan de universiteitsraad. Met het instellen van de bestuursbeurzen wil het college niet alleen het belang van studentenverenigingen- en organisaties onderstrepen, maar ook de uitgaven van het afstudeerfonds in de hand houden.

Het college wil voorsnog 52 'zware' en 82 'lichte' bestuursbeurzen verdelen. De 'zware' beurzen stellen een student in staat om een jaar van zijn studie aan het besturen te wijden, de 'lichte' variant biedt slechts drie maanden compensatie. Studenten die minder dan drie maanden per jaar aan bestuurswerk besteden, vallen buiten de prijzen.

In het voorstel van het college mogen de studenten in 'universitaire besturen' samen 35 beurzen verdelen: zes 'zware' zijn voor de voorzitter van de commissie studentenbeleid en de leden van het Inkomteam, de 29 'lichte' zijn voor de leden van de universiteitsraad, faculteitsbestuur- en -raden. De 'algemene organisaties' (gezelligheids-, vakbonds- en sportverenigingen) krijgen samen 18 zware en 25 lichte beurzen. De facultaire organisaties, verenigingen en stichtingen krijgen 17 zware en evenveel lichte beurzen.

Een 'zware bestuursfunctie' is volgens het college een bestuursstaak die - alle uren bij elkaar opgeteld - vijf tot negen maanden kost. Het is in dat geval onmogelijk om de temponorm van vijftig procent (21 van de 42 studiepunten) te halen, redeneert het college. De student schort in het collegevoorstel de studiefinanciering een jaar op en krijgt al die tijd het aldus gemiste bedrag, plus een vergoeding voor de wegvallen OV-kaart, van het afstudeerfonds. Het zal gaan om gemiddeld zeshonderd gulden per maand, rekent de nota voor.

De 'zware' bestuursbeurs is geen tegoedbon voor een *sabbatical year*, waarschuwt L. van Coppenolle, hoofd studentenzaken en schrijver van de nota. De student moet in het bestuursjaar nog minstens tien punten (25 procent) halen, anders moet hij de beurs terugbetalen. Bovendien gloort de 'zware' beurs alleen voor derde- of ouderejaars die in de voorgaande studiejaar gemiddeld 28 van de 42 studiepunten hebben gehaald. Volgens Van Coppenolle moeten studenten eerst maar eens bewijzen dat ze niet alleen het praesidium, maar ook een studie aankunnen.

Een 'lichte' bestuursfunctie kost de student volgens de nota een tijdsinvestering van minstens drie maanden. Studenten met een lichte bestuursfunctie behouden - in tegenstelling tot hun 'zware' collega's - studiefinanciering tijdens hun bestuursjaar. Ze worden dan ook geacht gewoon aan de temponorm te voldoen. De bestuursbeurs wordt pas uitgekeerd aan het einde van de studie, als blijkt dat er door het bestuurswerk vertraging is ontstaan, waardoor de student zich moet inschrijven als auditor. Omdat een auditor geen studiefinanciering krijgt ontvangt deze drie maanden lang gemiddeld zeshonderd gulden per maand van het afstudeerfonds, plus een compensatie voor het hogere collegegeld dat auditoren moeten betalen. Opvallend in het plan is dat het college de beurzen niet zelf verdeelt over verenigingen en stichtingen. Dat zou een verkapt erkenningsregeling inhouden en daarvan geeft het college al jaren te kennen zijn vingers niet aan te willen branden. In plaats daarvan moet in het gemeenschappelijk studentenoverleg (GSO), waarin alle vere-

nigingen en stichtingen uit de categorie 'algemene organisaties' zijn vertegenwoordigd, een verdeling worden afgesproken. Van Coppenolle is niet bang dat er oorlog uitbreekt. De regeling is volgens haar „royaal genoeg“ en bovendien moet een vereniging minstens 75 leden tellen om in aanmerking te komen voor een bestuursbeurs: „Dat zijn er niet zoveel.“

Dezer dagen manifesteert de afschrikken-de werking van de verhoogde temponorm zich op de regeerdrijf van studenten: de verenigingen hebben de grootste moeite om hun besturen te formeren. Over het principe van een 'bestuurdersloon' zijn vertegenwoordigers uit de studentenwereld dan ook unaniem positief. Over de invulling van het plan variëren de reacties echter van „op enkele puntjes na ziet het er prima uit“ (Maarten Stienen, Dope) tot „O nee! ... O nee!“ (Michelle Visser, scheidend voorzitter van Koko, bij het voorlezen van het haar tot dan toe onbekende stuk). Haar reactie slaat op de passage waarin het GSO wordt opgedragen de beurzen onder de verenigingen te verdelen. „Dat wordt dan heel, heel moeilijk. Kan de universiteit dan geen keuze maken? Er zitten zoveel verschillende verenigingen in het GSO met zoveel verschillende belangen. En dan maar achttien zware beurzen? Als ik alleen al naar Koko kijk, daar werken zeven mensen keihard in één bestuur. Het is onmogelijk om te zeggen: jij krijgt een zware beurs en jij een lichte. Want iedereen werkt gewoon even hard. Minstens veertig uur per week.“ Michelle heeft het afgelopen jaar 14 punten en daarmee net de temponorm van 25 procent gehaald. Bij een vijftig procentnorm (21 punten) zoals die dit academisch jaar geldt, zou zij haar hele beurs van een jaar moeten terugbetalen. Ook Christiaan van Bueren (scheidend voorzitter van Circumflex, 18 punten) is niet blij met de taak die het GSO heeft gekregen: „Wij hebben jarenlang gevraagd om officiële erkenning van bepaalde verenigingen door de universiteit. Nu ligt de bal weer bij ons.“ Volgens eigen zeggen besteedt hij minstens een halve dagtaak aan het besturen van zijn vereniging, „buiten de uren dat ik er tijdens activiteiten ben.“

Bij de INKOM-groep hetzelfde beeld. Grote waardering voor het voornemen om bestuursbeurzen in te stellen. Sabine Eijssbouts offert naar eigen zeggen gemiddeld een volledige dagtaak aan de INKOM: „Vanaf januari halve dagen, vanaf april hele dagen, en in de zomer dag en avond. Nu zijn we bezig met de afronding en evaluatie.“ Sabine heeft het afgelopen jaar „bijna de helft“ van haar studiepunten gehaald.

Maarten Stienen, studentlid van de universiteitsraad voor Dope, ziet het voorstel van het college een beetje als een persoonlijke overwinning. Samen met twee andere mensen van Dope schreef hij immers dit voorjaar een plan met dezelfde strekking, dat als blauwdruk heeft gediend voor het collegevoorstel. „Op enkele puntjes na“ is hij dan ook tevreden met het collegevoorstel. Dat de verenigingen in het GSO de beurzen moeten verdelen is volgens hem geen probleem: „De criteria zijn immers duidelijk.“ Een mede-opsteller van het Dope-plan sprak eerder dit jaar in Observant de overtuiging uit dat als er 'professionele bestuurders' komen de verenigingen ook met minder bestuurders toe kunnen.

Als de bestuursbeurs volgens plan in september 1996 wordt ingevoerd, betekent dit de vierde majeure wijziging in de 'regeling afstudeerfonds' binnen twee jaar. „We gaan met onze tijd mee“, verklaart Van Coppenolle. „Andere universiteiten hebben al een paar keer gigantische aanpassingen moeten verrichten omdat hun systeem gewoon te duur bleek.“ De universiteiten van Delft, Leiden, Rotterdam, Tilburg en Amsterdam (UvA) werken al een tijd met een bestuursbeurs. Hun regelin-

gen zijn vergelijkbaar met de voorgestelde in Maastricht.

De door het college voorgestelde bestuursbeurzen kosten het afstudeerfonds van de universiteit maximaal zes ton per jaar. Het voorstel is niet alleen een steun in de rug van de student-bestuurders, maar tevens een middel om de giftenstroom uit het afstudeerfonds niet te laten uitdijen, erkent Van Coppenolle. Voor de bestaande regeling komen „zeer veel verenigingen in aanmerking.“ Bovendien kunnen studenten door een ingewikkelde 'wisseltruc' met enkele auditor-maanden complete extra jaren 'kopen' (zie kader). „Een absurde

regeling“, zegt Van Coppenolle, die niet alleen onzekerheid schept voor studenten, maar „tevens afschuwelijk duur is.“ Hoe duur is nog niet duidelijk: pas dit najaar weet studentenzaken hoeveel studenten de 'wisseltruc' zullen gebruiken en pas over enkele jaren kan men zien hoeveel studenten door het bestuurswerk van het afgelopen jaar vertraging hebben opgelopen. Het voorstel van het college van bestuur wordt aan het eind van deze maand opiniërend in de universiteitsraad besproken. In februari valt er een besluit.

Wim Ortjens

De wonderlijke maandvermenigvuldiging

Het afstudeerfonds blijft in onrustig vaarwater verkeren. In april 1994 werd voor het eerst een 'tarievenlijst' opgesteld. Daarin konden student-bestuurders bij verschillende bestuurstaken (zowel in de universitaire politiek als het verenigingsleven) opzoeken hoeveel maanden extra auditor-ondersteuning ze konden krijgen. Deze maanden werden uitgekeerd aan het einde van hun studie, op het moment dat ze geen studiefinanciering meer zouden krijgen vanwege de vertraging die ze hadden opgelopen door hun bestuurswerk. Die auditor-ondersteuning bedraagt (nog altijd) een bedrag uit het afstudeerfonds dat even hoog is als de basisbeurs, een eventuele aanvullende beurs, een vergoeding voor het wegvallen van de OV-kaart en een compensatie voor auditoren die, omdat ze geen student meer zijn, een hoger collegegeld moeten betalen. In november van dat jaar werd de tarievenlijst voor verenigingen aangepast: niet individuele bestuurders, maar complete besturen kregen een zak maanden (twintig stuks voor grote verenigingen) die ze dan naar eigen inzicht over de leden van het oude bestuur mochten verdelen. Dit stelsel geldt nog steeds.

Bij het aanvaarden van een bestuursfunctie weet een student dus nog niet of, en zo ja: in hoeverre hij de vertraging die hij gaat oplopen ook vergoed krijgt. En dan nog: misschien is het bestuurswerk wel zo zwaar, dat hij de temponorm niet haalt. Als de student na afloop van het bestuursjaar al vijf maanden krijgt, moet hij vervolgens als een ervaren

rummikubber beslissen hoe hij deze gaat inzetten: nu, meteen, als slachtoffer van de temponorm, of straks, aan het einde van de studie, als auditor. Of allebei.

Want een bestuurder-student die zijn temponorm niet heeft gehaald omdat hij veertig uur per week op de sociëteit aanwezig moest zijn, kan met de hem toegewezen maanden virtuele studiepunten 'kopen': 1 maand voor 3,5 punt. Als hij met de 'gekochte punten' wel de limiet haalt, lost het afstudeerfonds de hele strafening (Groningen haalt twaalf maanden gift terug als de student de temponorm niet haalt) in één keer af.

De kosten van deze 'wisseltruc' dreigen uit de hand te lopen. Want twee maanden 'uitkering' kunnen voor het afstudeerfonds plotseling twaalf maanden worden. De bestuurder die maar 14 van de 21 punten (temponorm '95/'96) heeft gehaald, besluit natuurlijk om de ontbrekende zeven punten te kopen met twee maanden. Als hij bijvoorbeeld zes maanden toegewezen heeft gekregen, houdt hij nog altijd vier maanden over om aan het einde van zijn studie als auditor in te zetten.

Als deze ruilmogelijkheid dit najaar wordt afgeschaft, valt dus ook de voorziening weg voor studenten die zulke zware bestuurstaken hebben, dat ze de temponorm onmogelijk kunnen halen. Daaronder vallen zeker de voorzitters van de grote studentenverenigingen, maar ook de leden van de Inkom-werkgroep. Voor hen komt de bestuursbeurs, wijziging nummer vier binnen twee jaar, als geroepen. (WO)

Buono

We stonden samen in de lift. Heel ongebruikelijk trouwens; in Italië proberen ze zoiets te vermijden. Komen twee bewoners van hetzelfde flatgebouw tegelijkertijd de deur binnen, dan zal één van hen veinzen nog even naar de post te moeten kijken. De ander neemt intussen de lift. Maar deze keer had mijn liftgenote speciaal op mij gewacht. Ze liep tegen de zeventig. Misschien wilde ze zich excuseren omdat ze me buiten (in het duister) niet onmiddellijk had herkend. We hadden allebei een doos bij ons. De mijne was loodzwaar en gevuld met boeken. Nauwelijks had de lift zich in beweging gezet, of zij greep naar de hare. Bliksemsnel scheurde ze de deksel open en haalde er... nee, geen revolver maar een fles wijn uit. Die gaf ze, zonder een woord te spreken, aan mij. Ik was verbluft en wist niets anders uit te brengen dan: "Perqué?"

"Ma è buono", bielde ze mij voor, alsof mijn vraag daarmee beantwoord was. Op dat moment stopte de lift en ging de deur open. Ik was aangekomen: "Molto grazie! Buona sera!" Ook dat is klaarblijkelijk Italië. Hier zal zoiets je niet gauw overkomen, maar wie weet hoe vaak het daar gebeurt? Nee, als je in het buitenland woont, leer je eigenlijk vooral iets over Nederland. Je blijft er allerlei verwachtingen op na te houden die opeens niet meer

*uitkomen. Wanneer je bij ons ergens een halfvolle espresso krijgt voorgezet, voel je je bijvoorbeeld **bekocht**. In Italië zul je zelden méér krijgen. Het slappe restant wordt je eenvoudig bespaard. Alleen wie "caffè americano" bestelt, krijgt een volle kop voorgezet. Die naam is veelzeggend genoeg. Ook de wijn drink je maar voorzover je er trek in hebt. Niet zelden blijft er een halve fles over. Zonde, denken wij dan in stilte. Wie zin heeft om iets te snoepen, koopt geen extra-lange Mars (zoals wij), maar besteedt hetzelfde bedrag aan een overheerlijke **bonbon**. En in plaats van een **bos** bloemen, geef je iemand hooguit één enkele bloem. Denken wij dan louter in aantallen? Zij soms ook! Hun huizen hebben ze propvol schilderijen gehangen, soms wel drie rijen boven elkaar (voorzover je al van "rijen" kunt spreken). Je betrapt je erop hoe totalitair wij zijn ingesteld. Bij ons staat de kamer voorop en maakt het schilderij in de eerste plaats deel uit van het geheel. Zij, daarentegen, bekijken hun schilderijen blijkbaar stuk voor stuk. Hun individualisme reikt tot in de huiskamer. Ik had, eerlijk gezegd, een hogere dunk van ons vóór ik vertrok. Maar om thuis te komen moet je (realiseer ik me nu) eerst op reis gaan.*

Reiner de Winter

Hoewel het concept-HOOP (Hoger Onderwijs en Onderzoeks Plan) officieel nog niet uit is, staat één ding vast. Na Prinsjesdag zal het universitaire landschap als door een aardbeving worden gedeformeerd, ja zelfs verminkt.

Wat wil het paarse kabinet eigenlijk? Ten eerste wil het kabinet het verschil tussen HBO en WO strikt handhaven. HBO moet praktijkgericht zijn, WO dient een duidelijke binding te hebben met wetenschappelijk onderzoek. Niets negatiefs dus, ware het niet dat er zowel in het HBO als in het WO drastische wijzigingen zullen worden voorgesteld.

Voor het WO heeft de minister het volgende bedacht. De instelling krijgt de kans om vierjarige opleidingen aan te bieden die zullen leiden tot de titel doctorandus, meester of ingenieur.

Een andere keuzemogelijkheid is de zogenaamde '3+2 variant'. De instelling biedt dan een driejarige opleiding aan die wordt afgesloten met een baccalaureaatstitel, dezelfde titel die gegeven zal worden aan de afgestudeerde HBO-student. Na die drie jaar kan de instelling een aantal studenten selecteren om hen een 'excellente leerweg' aan te bieden van gemiddeld twee jaar. Deze vijfjarige variant zal beloond worden met de titel drs, mr of ir.

Wat is eigenlijk het nadeel van zo'n driejarige opleiding? De komst van een driejarige opleiding leidt tot een devaluatie en scheefftrekking van de opleidingen. De minister is van mening dat de student van nature lui is en dat de huidige vierjarige

opleiding best in drie jaar afgelegd kan worden. Dezelfde opleiding dus, maar via een korter traject. Deze variant leidt echter niet meer tot een noemenswaardige titel. De opleiding wordt dus minder gewaardeerd. *Maar je kunt toch altijd voor de vierjarige variant kiezen?* Nee dus. De minister dringt er op aan dat de sociaal-, gedrags- en economisch-wetenschappelijke en de juridische opleidingen overgaan op het '3+2 stelsel'. Voor de RL zou dit betekenen dat alleen Geneeskunde nog in

tussen HBO en WO. De HBO-afgestudeerde studenten en de WO-afgestudeerde studenten krijgen echter wel dezelfde titel; baccalaureus. Dit schept verwarring in binnen- en buitenland. De afgestudeerden hebben een totaal andere opleiding genoten, maar dragen wel dezelfde titel.

Wie moet eigenlijk die omslag van het huidige stelsel naar het '3+2 stelsel' betalen? De instellingen. En om precies te zijn uit het fonds 'studeerbaarheid en kwaliteitszorg',

beter bekend als het '200 miljoen-fonds'. Het fonds dat in het leven is geroepen om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren, wordt nu dus aangewend voor de afbraak van het onderwijs. Daarnaast heeft de minister een vermindering van de rijksbijdrage voor het WO (en niet het HBO) aangekondigd van 200 miljoen. Dit moet opgevangen worden door de universiteiten. Het is wel heel toevallig dat het studeerbaarheids- en kwaliteitszorg-fonds precies in dit gat past!

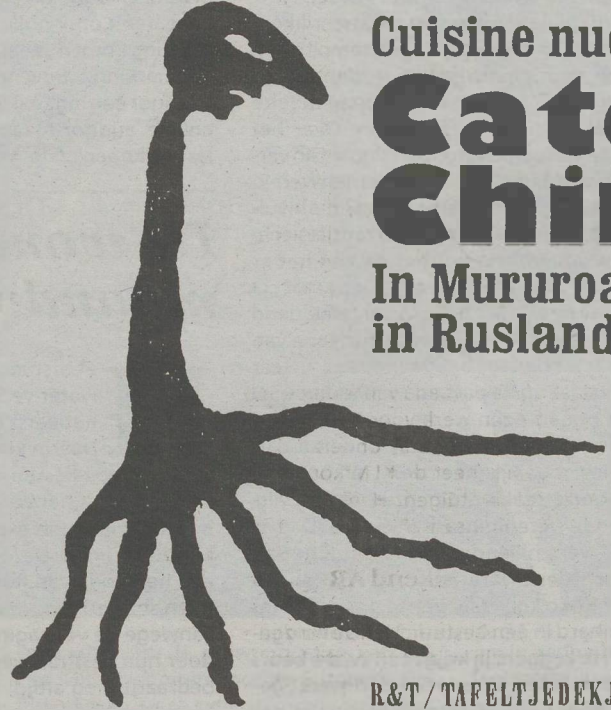
HOOP-1996 doet vrezen. De opleidingen worden gedevalueerd en gedegradeerd, op de financiën wordt gekort en de student mag voor een groot deel voor de problemen opdraaien. Wederom laat de minister van OC&W zich van zijn beste kant zien. En dan heb ik nog niets gezegd over de veranderende bestuursstructuur.

Maarten Stienen
(lid universiteitsraad namen
DOP)

In Stelling

Deze rubriek is bestemd voor iedereen die een opiniërende bijdrage kwijt wil over een onderwerp dat leeft binnen de universitaire gemeenschap. Artikelen kunnen op grond van gebrek aan leesbaarheid worden geweigerd.

haar huidige vorm zou kunnen blijven bestaan. Een ander probleem is dat door het ontbreken van een 4e jaar is er geen mogelijkheid tot stage meer is waardoor enige praktijkervaring zal ontbreken. Dit maakt de 'driejarige WO'er' minder aantrekkelijk op de arbeidsmarkt. Een organisatie zal een dergelijke student namelijk eerst een 'praktijkervaringsperiode' moeten aanbieden voordat de student inzetbaar is. Bij een 'vierjarige' of 'vijfjarige' student is dit niet nodig. *Wat is eigenlijk het probleem met de titulatuur?* De minister wil gelukkig vast houden aan het onderscheid

Cuisine nucléaire

Catering Chirac:

In Mururoa op het fornuis,
in Rusland op tafel.

R&T/TAFELTJEDEKJE

Een verkrachte vrouw die zich wel nog het oorbelletje in het linkeroor van de dader herinnert, maar absoluut niet meer weet of hij nu blond of bruin haar had. Een getuige die de verdachte, gekleed in een spijkerjasje, zag wegschieten in een rode auto en een half jaar later honderd procent zeker weet dat het om een rode jas en een grijze auto ging.

Soms kunnen mensen zich een traumatische gebeurtenis tot in het kleinste pijnlijke detail voor de geest halen. Maar het komt vaker voor dat slachtoffers (of getuigen) van een misdrijf of ongeluk belangrijke aspecten van het voorval niet eens meer weten. Met een duur wetenschappelijk woord wordt dit laatste verschijnsel aangeduid als *psychogene amnesie*.

De definitieve verklaring voor dit soort geheugenverlies is nog steeds niet gevonden, kunnen we opmaken uit de scriptie *Arousal, visuele aandacht en geheugen* van afgestudeerd Geestelijke gezondheidkunde studente Petra van der Kooy (28): "Een veel gebruikte uitleg is *verdringing*: om psychische pijn te vermijden wordt de traumatische gebeurtenis uit het geheugen verbannen. Het bezwaar dat aan deze verklaring kleefte is dat het onduidelijk blijft waarom slachtoffers van een dramatisch voorval zich bepaalde details wel herinneren." Twee Zweedse wetenschappers, Christianson en Loftus, kwamen daarom in 1991 op de proppen met de *aandachtsvernauwingshypothese*. Volgens de Zweden zou de confrontatie met een trauma leiden tot een lichamelijke reactie (arousal) die aandachtsvernauwing als gevolg heeft. De betrokkene heeft alleen oog voor datgene wat op dat moment voor hem van belang is. Bijvoorbeeld een pistool dat op hem gericht is of een aangereden fietser die gewond op straat ligt. Dit leidt de aandacht af van minder belangrijke informatie, zoals de omgeving waarin de gebeurtenis plaatsvindt. Uiteindelijk herinneren de mensen zich alleen de *centrale details* van het trauma, meenden Christianson en Loftus.

Van der Kooy wilde deze veronderstelling wel eens toetsen en bootste het onderzoek van Christianson en Loftus na. Ze schaarde 63 vrouwelijke eerstejaars gezondheidswetenschappers bij elkaar en verdeelde de meisjes in drie groepen. Elke groep kreeg een serie van vijftien dia's te zien met als onderwerp "wat ziet een student op de dag dat hij op weg gaat

De Scriptie *getuige!*

Had de verkrachter nu blond of bruin haar?

Dit is deel een van 'De Scriptie', een serie waarin de wetenschappelijke producten van studenten voor het voetlicht treden. Deze keer het werk van Petra van der Kooy

naar een mondeling tentamen." Alle dia's waren hetzelfde (een bed met een beertje, een huisgenoot in badjas die net onder de douche uitkomt, een professor die een deur openmaakt), behalve de achtste dia. De eerste groep kreeg een emotionele scène te zien: een

meisje dat gewond op straat ligt. De tweede groep kreeg een opvallend voorval voorgeschoteld: hetzelfde meisje, maar ditmaal lachend en liggend op straat met de benen in de lucht. De laatste groep toeschouwers moest het doen met een 'neutrale' scène; het meisje

terwijl zij het zebrapad oversteekt. "De proefpersonen kregen van tevoren te horen dat hun lichamelijke reacties bij het zien van de dia's gemeten zouden worden", vertelt Van der Kooy. Iedereen kreeg elektroden aan zijn vingers om onder andere de hoeveelheid zweet te meten. Maar eigenlijk wilde GGK-studente weten waar de eerstejaars tijdens het vertonen van de achtste dia naar keken en hoelang ze naar iets keken. Om daar achter te komen kregen de proefpersonen de *NAC Eye-mark recorder*, ter waarde van een slordige zestigduizend gulden, op hun hoofd. Een soort space-bril met een ingebouwde lasercamera: "In die bril zitten twee lampjes die precies op de irissen van de ogen moeten vallen. Een camera neemt op waar de proefpersoon naar kijkt. De lichtjes worden uiteindelijk omgezet in een vierkantje en een kruisje, die bij het afspelen van de video op de dia worden geprojecteerd. Zo kon ik precies zien waar iemand naar keek en hoelang."

En wat bleek? De proefpersonen die het zielige plaatje van het gewonde meisje onder ogen moesten zien, hadden "een veel sterkere fysiologische arousal" dan de andere twee groepen. (Behalve bij de mannelijke huisgenoot in badjas, daar leek de lichamelijke reactie bij sommige meiden eventjes wat hoger). De eerste groep keek ook "veel langer" dan de andere proefpersonen naar het centrale detail (het gewonde meisje) dan naar de *perifere details* (de omgeving, een fiets op de achtergrond).

Het ervaren van een traumatische gebeurtenis veroorzaakt inderdaad een lichamelijke reactie die leidt tot aandachtsvernauwing. Tot zover kon Van der Kooy haar Zweedse onderzoekscollega's gelijk geven.

Op een ander punt waren haar onderzoeksresultaten echter volstrekt in tegenspraak met de beweringen van de twee Scandinavische wetenschappers: "Het geheugen van de 'emotionele groep' en de 'opvallende groep' bleek hetzelfde, heel raar. De emotionele groep keek gemiddeld wel langer naar het meisje, maar kon haar niet beter beschrijven dan de opvallende groep. Als mensen iets opvallends zien (tenslotte liggen er niet elke dag meisjes met de benen de lucht in op zebrapaden), herinneren ze het zich op een andere manier beter, terwijl ze minder lang kijken. Langer kijken zegt dus niets over beter herinneren."

Judith Kuij

Albeda legt zijn laatste hoogleraarschap neer

Altijd met het ene been in de wetenschap en met het andere in de praktijk

Het kost hem weinig moeite zijn levensverhaal op te halen. Ten eerste omdat hij opmerkelijk kwiek is voor zijn 70 jaar en ten tweede omdat hij toch al doende was zijn leven te reconstrueren. Op zijn bureau liggen twee dikke bundels papier, bijeen gehouden door blauwe omslagen. "Mijn autobiografie," zegt hij en lachend houdt hij de bundels heel even open om ze meteen weer dicht te klappen. Nog niet bestemd voor nieuwsgierige blikken. Het enige dat hij erover kwijt wil is dat het geen gewone autobiografie is, geschreven door iemand die zichzelf zo belangrijk vindt: "Het eigenlijke thema is de geschiedenis van de verzorgingsstaat, van opkomst tot afbraak."

Morgen, vrijdag, neemt prof. Wil Albeda definitief afscheid als hoogleraar. Zijn medewerking aan de economische faculteit, waarvan hij de bouwdecaan is geweest, stond al een paar jaar op het lagere pitje van een bijzonder hoogleraarschap, maar nu hij dat opgeeft, rest hem alleen nog het voorzitterschap van het onderzoeksinstituut Merit als officiële band met de faculteit. Zo komt een einde aan een bijzondere hoogleraarscarrière die zesentwintig jaar geleden begon in Rotterdam en die evenzeer door de wetenschap als door de praktijk werd beïnvloed. „Ik heb altijd wetenschap en beleid met elkaar verenigd,” zegt de man die als politicus de wetenschap en als wetenschapper de politiek in zijn werk betrok.

Dat hij nu de formele band met de faculteit doorsnijdt, wil niet zeggen dat hij gaat vissen, ook al kan hij praktisch vanuit het raam van zijn flat aan de Bisschopsmolen-gang proberen een forel uit de Jeker te verschalken: „Voor mijn afscheid heb ik van mijn buurman inderdaad een vishengel gekregen met alles erop en eraan. Die zou ik nu wel kunnen gebruiken, dacht hij. Maar ik vind vissen een wrede sport en bovendien heb ik wel wat anders te doen. Ik blijf even nieuwsgierig en geïnteresseerd in de ontwikkelingen op mijn vakgebied. Dat heb ik mijn buurman tenslotte maar gezegd en die hengel teruggegeven, anders bleef hij toch maar in de kast staan.” Albeda's universitaire loopbaan begon minder glorieus dan zij nu eindigt. In 1943 had hij zijn middelbare school (HBS-a en b) afgemaakt. Verder studeren was praktisch ondenkbaar voor de zoon van een Rotterdamse douane-ambtenaar die ook nog voorzitter van de Bond van Belastingambtenaren van het CNV was geweest. Albeda senior behoorde tot degenen die hun lidmaatschap van de bond hadden opgezegd, toen die werden ingelijfd door de Duitse bezetters die er een soort gezelligheidsverenigingen van maakten. In 1944 werd Wil Albeda, 19 jaar oud, bij een razzia opgepakt en naar een Arbeitslager in Oberhausen gedeporteerd. Begin 1945 werd hij door de Amerikanen bevrijd, werkte een tijdje voor hen als tolk keerde toen terug naar Nederland. Toen het universitaire leven weer op gang kwam, probeerde hij een beurs te bemachtigen van het Hogeschoolfonds, dat was opgericht om kinderen van minvermogenenden de kans te bieden aan een universiteit te studeren. In een jubileumuitgave van het fonds, dat dit jaar zijn 75-jarig bestaan heeft gevierd, wordt de beoordeling van kandidaat Albeda beschreven. Van de drie commissieleden was er één voor, één tegen en wachtte de derde met zijn oordeel tot hij de andere kandidaten had gezien. Met de hakken over de sloot, zoals hij nu zelf zegt, werd hij aangenomen en kon hij samen met 800 andere eerstejaars - drie lichten in één - begin-

nen aan zijn studie economie aan de Handelshoogeschool. En hoewel hij bijna meteen een langdurige ziekte (osteomyelitis aan de schedel) opliep - „Laatst zei nog iemand: ach ja Albeda, dat was die vent die het hele jaar met zijn kop in het verband liep!” - verliep zijn studie voorspoedig. Toen hij na twee jaar zijn kandidaats haalde, bood de hoogleraar Lambers hem een baantje aan bij het NEI: „Dat deed hij met studenten waar hij wat in zag. Ik heb er een prachtige tijd aan overgehouden. Ik kon college blijven lopen, kreeg interessante opdrachten en ontmoette geregeld alle hoogleraren, ook Tinbergen, die toen directeur was. Hij kwam iedere maand even praten over je onderzoek en had dan altijd een nuttige tip bij de hand.” Een andere aantrekkelijke kant van het baantje bij het NEI was voor Albeda het salaris, beginnend bij 75 gulden in de maand en oplopend met ieder tentamen tot 300 gulden bij het doctoraal. Wie een heel goed doctoraal aflegde, kon zelfs 325 verdienen. Dat was dus ook het bedrag dat Albeda van toen af aan verdiende met zijn werk voor het NEI. „Ik heb nog meegewerkt aan onderzoeken naar de vraag wanneer de KLM kon overgaan op straalvliegtuigen. Heel grappig, nu ben ik er commissaris.”

Vanzelfsprekend AR

Albeda groeide op in de tijd van de vanzelfsprekendheden die vooral door de kerk - de gereformeerde - en zijn vader - de vakbondsman - werden aangedragen. „Ik wilde naar de vakbond en dat was vanzelfsprekend het CNV. En even vanzelfsprekend was dat je lid werd van de Arjos, de jongerenafdeling van de ARP.” Kort na zijn afstuderen kreeg Albeda een baan als economisch adviseur bij de Bouwbond van het CNV. Hij hield daar tijd genoeg over om een proefschrift en een reeks artikelen te schrijven. In 1960 stapte hij over naar het bedrijfsleven, meer precies naar Philips, waar hij tot taak had nieuwe vestigingsplaatsen te zoeken: „Ze hadden veel werk voor ongeschoolden, dus moest ik op zoek naar plaatsen in het achterland, waar veel ongeschoolden waren. Ik heb in die tijd tien vestigingsplaatsen bedacht, ook Terneuzen, waar nu zoveel over te doen is.” In 1962 ging Albeda terug naar het CNV, dat hem een plaats aanbood als hoofdbestuurder, belast met internationale aangelegenheden. Precies wat hij graag wilde, maar toen J.J.A. van Doorn hem in 1966 benaderde met de vraag of hij hoogleraar wilde worden in Rotterdam, sloeg hij weer de weg van de wetenschap in: „Ik was altijd blijven publiceren, met name in ESB en de CNV-bladen. Zo kwamen ze bij mij terecht toen de sociale faculteit op zoek was naar een hoogleraar sociaal-economisch beleid.”

Toen het twee jaar later, in 1968, ook in de Rotterdamse faculteit onrustig begon te worden onder studenten en docenten, stapte Van Doorn opnieuw op hem af: „Jij komt uit de vakbond, je weet hoe je daar mee om moet gaan. Jij moet dus maar decaan worden, zei hij tegen mij. Ik kon niet nee zeggen.”

Ondanks zijn syndicale achtergrond wilde Albeda per se niet ingaan op de eis dat de universiteit bestuurd werd volgens het 'one man, one vote' principe: „Ik heb altijd op het standpunt gestaan dat je studenten niet over hun eigen onderwijs kunt laten meebeslissen. Ik zat in die tijd een keer in een forumdiscussie in Utrecht samen met de studentenleider Ton Regtien. Op een gegeven moment dacht ik: die vent is gek! De faculteit is iets anders dan een bedrijf, maar de leiding dient in handen te zijn van mensen die weten wat het vak inhoudt. Je kunt studenten wel medezeggenschap geven over bijvoorbeeld de methodiek van het onderwijs, maar wat zou je een eerste- of tweedejaars over de inhoud laten meebeslissen?”

Overigens had hij in die tijd veel steun aan zijn collega Van Maarseveen, de hoogle-

“Wetenschap is een belangrijk produktiemiddel geworden, maar er blijft behoefte aan mensen die een brede visie op de samenleving kunnen ontwikkelen”
(foto Nelis Tutkey)

raar staatsrecht die bekend stond om zijn anarchistische sympathieën: „We hadden de afspraak dat hij ontzettend boos zou worden als de discussie met de studenten vastliep. Dan zou hij boosweglopen en zou ik een bemiddelende rol spelen. Die tactiek heeft altijd uitstekend gewerkt. We zijn die periode zonder kleerscheuren doorgekomen.” Nu de universitaire democratie na een kwakkelend bestaan van 25 jaar lijkt te worden vervangen door een zakelijker systeem, stormt hij zeker niet naar de barricaden: „Universitaire democratie?” zucht hij, „daar heb ik eerlijk gezegd nauwelijks over nagedacht. Gek genoeg heeft die democratisering een grote bureaucratisering teweeggebracht binnen de universiteiten. Daar ben ik nooit zo gecharmeerd van geweest, vandaar dat ik met alle plezier rector ben geworden van de Stichting voor Bedrijfskunde, de latere Rotterdam School of Management. Daar kon ik me tenminste met mijn vak bezighouden.”

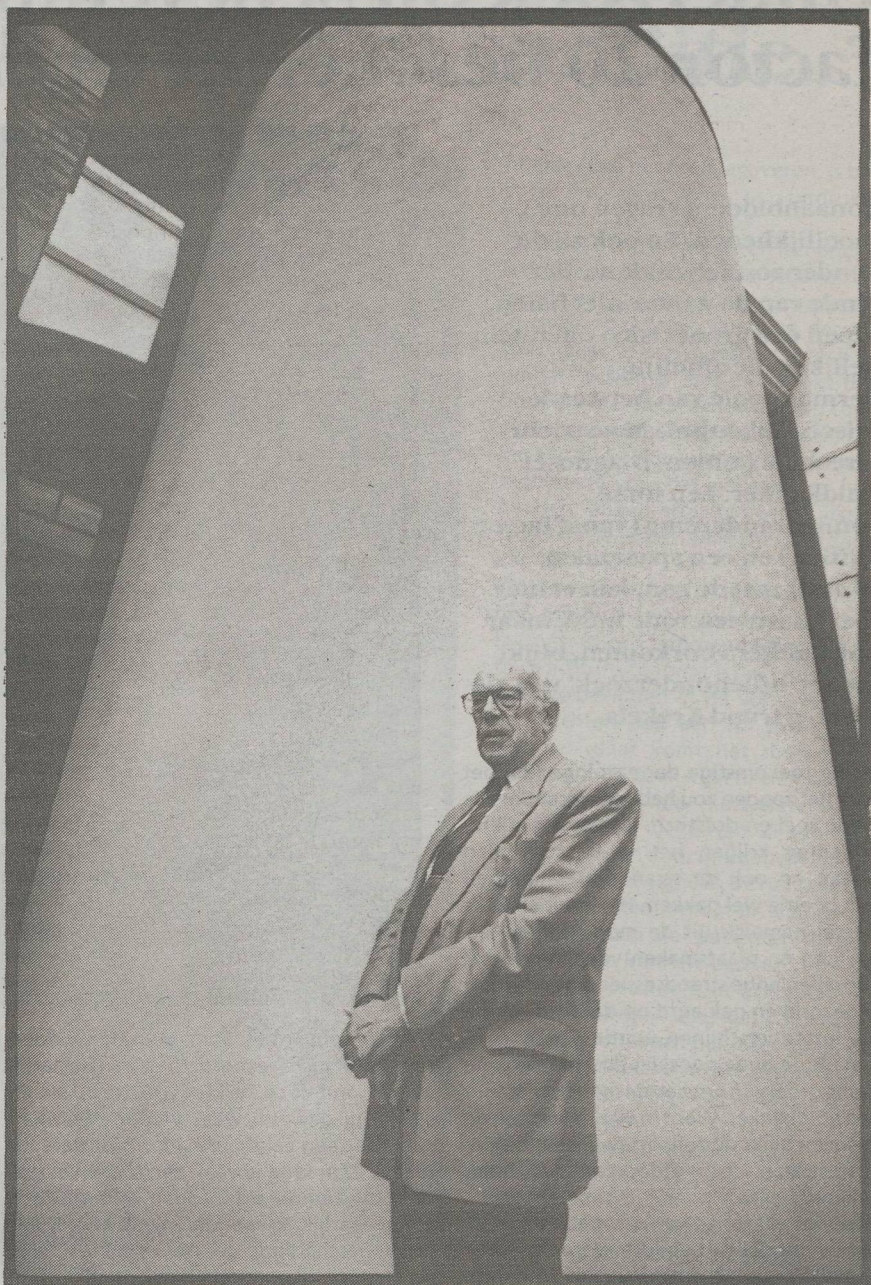
Grote lijnen

Albeda ziet twee grote lijnen in zijn carrière, een in zijn denken en een in zijn doen. Wetenschappelijk gezien heeft hij zich consequent bezig gehouden met de invloed van maatschappelijke organisaties op maatschappelijke ontwikkelingen: „Daar ging mijn scriptie al over, later mijn proefschrift, mijn oraties in Rotterdam en Utrecht en tenslotte mijn afscheidsrede in Maastricht.” En de tweede grote lijn die hij gevolgd heeft is de constante wisselwerking tussen zijn denk- en doewerk. Wat hij in de studeerkamer bedacht, probeerde hij als bestuurder in de praktijk te brengen en de problematiek die hij als bestuurder waarnam, was de inspiratiebron voor zijn wetenschappelijk onderzoek. Bijna was die keten onderbroken toen hij na het einde van zijn ministerschap in 1982 commissaris van de koningin in Friesland dreigde te worden. Dat liep anders omdat er een afspraak met Wiegels was gemaakt over die post. Albeda, die in Heerenveen al een test in de Friese taal met goed gevolg had doorstaan, werd gepasseerd en had vervol-

Tijdens een discussie met Ton Regtien dacht ik ineens: die vent is gek!

gens uitzicht op het voorzitterschap van de SER. Hij had al eerder op de nominatie gestaan die post van drs. J. de Pous over te nemen, maar uiteindelijk had De Pous toch nog voor drie jaar bijgetekend. Zolang was Albeda dus beschikbaar, lang genoeg voor de voorzitter van het College van Bestuur van de RL, mr. R. van den Biggelaar, om eens aan hem te gaan trekken. „Van den Biggelaar had me uitgenodigd om eens te komen kijken bij de universiteit. Dat bezoek duurde de hele dag. Ik dacht steeds: wat moet die man van mij en uiteindelijk kwam hij met zijn verzoek voor de dag. Of ik bouwdecaan van de nieuwe economische faculteit wilde worden. Ik heb toen bedenktijd gevraagd omdat het voorzitterschap van de SER toen nog speelde, maar toen duidelijk werd dat dat voorlopig niet doorging, heb ik ermee ingestemd om naar Maastricht te komen. Ik dacht daarna naar de SER te gaan, maar dat liep anders omdat de WRR-voorzitter Quené die plaats kreeg. Ik kon toen zijn plaats bij de WRR innemen. Uiteindelijk was dat een *blessing in disguise*, want het voorzitterschap van de WRR was een perfecte plaats voor mij.” Wetenschap als produktiemiddel Vanaf die plaats heeft Albeda uitstekend zicht gehad op het vermogen van de universiteiten om mee te denken over grote maatschappelijke vraagstukken. Hij is daar allesbehalve ontevreden over: „Natuurlijk zijn universiteiten sterk veranderd. Van oorsprong hielden ze zich alleen bezig met het opleiden van artsen, juristen en theologen, maar gaandeweg zijn ze steeds meer een rol gaan spelen in het productieproces. Wetenschap is een belangrijk produktiemiddel geworden, maar er blijft behoefte aan mensen die een brede visie op de samenleving kunnen ontwikkelen, die de wetenschap inpassen in de cultuur. Dat gebeurt ook: we vragen ontzettend veel van de universiteiten, maar je vindt toch altijd mensen die bereid zijn bezig te houden met andere zaken dan alleen maar de grote economische machine te voeden.”

Jacques Herraets

Onderzoek op Scheveningse strand: factor 20 beschermt tegen huidkanker

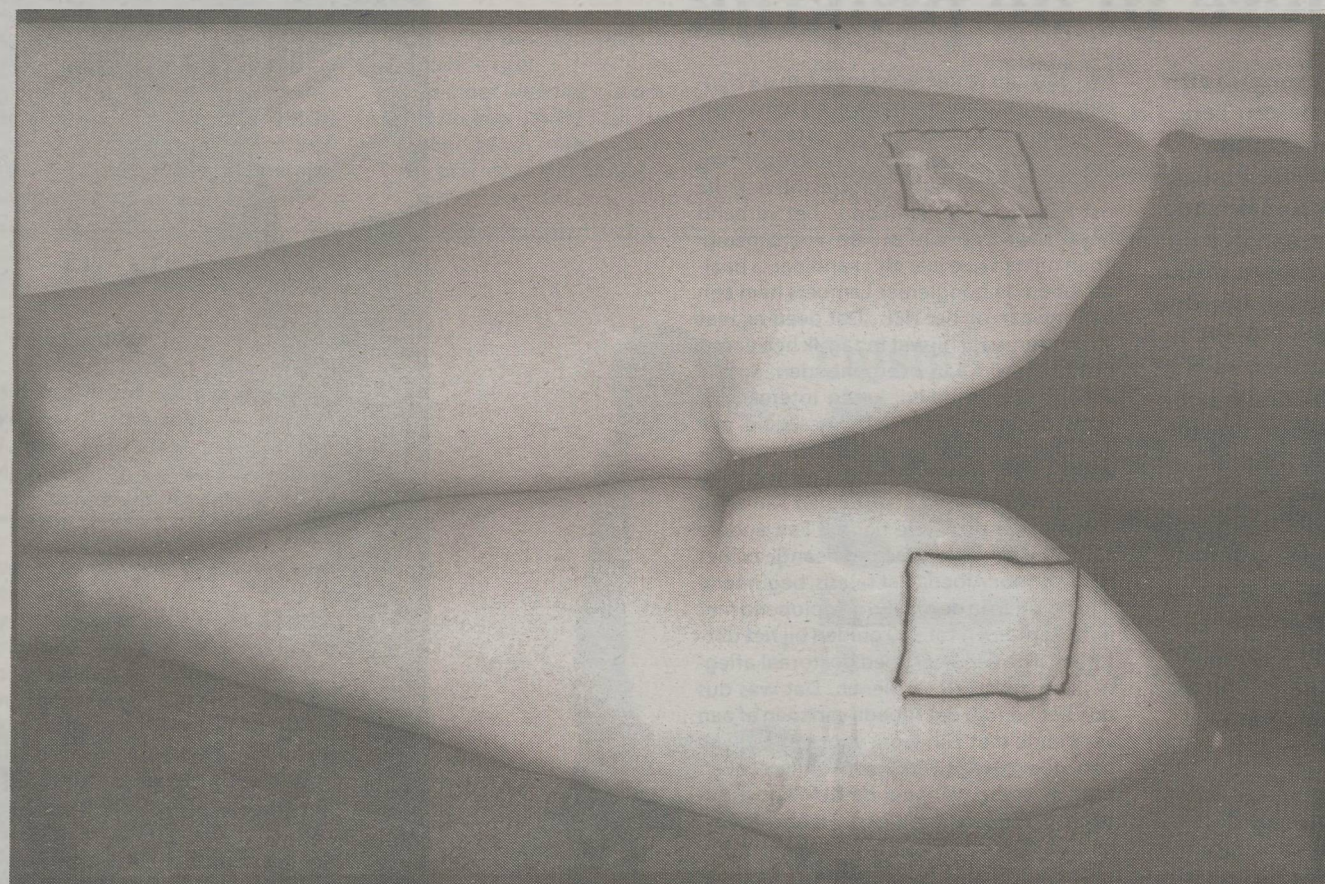
Zonaanbidders vragen om moeilijkheden. En ook zij die zonder zonnebankuur het einde van de winter niet halen, lopen een groot risico om uiteindelijk op de afdeling dermatologie van het Academisch Ziekenhuis Maastricht terecht te komen. Diagnose: huidkanker. Een forse zonnebrandcrème (vanaf factor vijftien) en een spaarzaam contact met de zon, kan echter niet alleen een rode huid, maar ook kanker voorkomen, blijkt uit het 'billenonderzoek' van aio drs. Gertruud Krekels.

Als de toekomstige dermatologe (29) het voor het zeggen zou hebben, verandert de mode snel en drastisch. De zonnebankfabrikanten krijgen het in haar dromen zwaar, en ook de strandtenten kunnen hun boeltje wel pakken. Het bruine kleurtje zal namelijk uit de modebladen verdwijnen en plaatsmaken voor 'natuurlijk wit'. Ellenlange strandsessies om toch vooral gezond en gekleurd op dat feest of die bruiloft te verschijnen, worden herinneringen uit de oude doos. En daarmee ook de snelle groei van het aantal mensen dat lijdt aan huidkanker. Want in 99 procent van de gevallen blijkt de zon, oftewel de ultraviolette stralen, de hoofdoorzaak van huidkanker te zijn.

Voor het echter zo ver is, moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden. Maar hoe? Door op echt hete dagen binnen te zitten, of alleen met hoed en lange mouwen de deur uit te gaan en in ieder geval de zonnebank te verkopen? Het antwoord van Gertruud Krekels ("Ik verafschuw de zonnebank en een vakantie aan de Costa Brava zou een straf zijn. Zeker sinds ik me bezig houd met dermatologie.") luidt drie keer ja. Maar voor de zonaanbidders die eigenlijk geen dagje zonder kunnen, is dit een schier onmogelijke opgave. Voor hen ontdekte de promovenda afgelopen zomer op het Scheveningse strand nog een andere weg om aan de kwalijke effecten van de zon te ontkomen.

Blote billen

Op tien juli zat Krekels daar op een speciaal voor haar afgebakend stukje strand. Omringd door vijftientig proefpersonen (tussen de 20 en 35 jaar oud), die voor tweehonderd gulden bereid waren hun zwem- of bikinebroek in de bilspleet te trekken. Bij ieder van hen was 'smorgens in Maastricht een piepklein stukje huid van de billen (die waren minimaal drie dagen uit de zon geweest) weggenomen. Eenmaal op het strand kwamen de flessen zonnebrandcrème van Zwitsal (de sponsor van het onderzoek) uit de tas. Factor tien en factor twintig werden over de ene bil verdeeld, de andere bleef onbeschermd. Het doel van deze hele onderneming was eenvoudig: "Wij wilden weten of zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor niet alleen tegen roodheid beschermt, maar ook tegen huidkanker." Voor huidkanker ontstaat, moet er eerst een heel traject doorlopen worden. Het is net zoals bij roken: wie net rookt, krijgt niet meteen longkanker. Meestal is dat pas na twintig of dertig jaar. Als men het al krijgt, want dat is nooit met zekerheid te voorspellen. Sommige zware rokers worden negentig zonder een centje pijn. Zo zullen er ook zonaanbidders zijn die oud worden zonder ook maar één kwaadaardig vlekje op hun gezicht. Wel is zeker dat de eerste sigaret en het eerste onbeschermd contact met de zon al DNA (het erfelijk materiaal) in de cellen beschadigt. In veel gevallen heeft dat wei-

Bil boven bruin met factor 20, bil beneden rood met factor 10. (foto Nelis Tutkey)

nig consequenties. Soms gaat de cel dood en wordt hij afgevoerd. Niets aan de hand. Vaak komt de cel de klap weer te boven en leeft hij gewoon weer verder. "Het kan ook dat een cel maar half wordt gerepareerd. Dan krijg je vaak een schlemiel tussen die honderdduizenden cellen. Die is ongevaarlijk. Maar een enkele keer krijgt zo'n beschadigde cel net een klein tikje waardoor hij agressief wordt, sneller gaat groeien en sterker is dan de andere. Waar veel schade is door bijvoorbeeld de zon, en dus veel gerepareerd moet worden, is de kans op zo'n agressieve cel groter. Zeker wanneer de mens ouder wordt en de kracht van zijn reparatiesysteem afneemt."

Factor 20

Om het hele onderzoek zo waarheidsgetrouw mogelijk te laten verlopen, koos Krekels dus voor het Scheveningse strand. "Geen laboratorium, geen universitaire setting, maar gewoon puur natuur. Iedereen kon ons zien." Op het heetst van de dag lagen de vijftientig (oudere) jongeren anderhalf uur te bakken. Om hen heen krioelde het van de journalisten die allemaal op de blote billen af waren gekomen. Tot in Spanje toe zou het experiment in de krant komen. Een eindje verder waren de

medewerkers van het KNMI druk in de weer; zij noteerden voortdurend de sterkte van de UV-stralen.

De dag erna verschenen de proefkonijnen weer op het AZM. Opnieuw gingen de billen bloot en werden er drie huidmonsterjes van drie millimeter bij iedereen genomen: eentje op de plek waar factor twintig had gezeten, eentje op de plek waar factor tien zijn werk had gedaan en één van de bil die onbeschermd was geweest. De microscoop stond al klaar, de onderzoekster kon aan het werk.

Afgelopen woensdag presenteerde zij haar onderzoeksresultaten: "Als DNA-schade optreedt, komt er een bepaald eiwit vrij; het zogenaamde P 53-eiwit dat helpt om de cel weer te repareren. Het functioneert als een arts wiens hulp wordt ingeroepen wanneer er een ongeluk is gebeurd. Zie je veel eiwit dan is de schade groot, dan moet er veel gedweild worden." En veel eiwit zag Krekels in de huidmonsterjes genomen van de onbeschermd bil: bij alle vrijwilligers, of ze nu blond haar met blauwe ogen of donker haar met bruine ogen hadden. Bovendien constateerde zij geen verschil tussen de mensen die rood waren geworden en zij die niet waren verbrand. "Wie niet rood wordt, is dus zeker niet schadevrij. Het DNA wordt ook

Het krioelde van de journalisten rond de proefpersonen op het strand. Tot in Spanje kwam het in de krant.

bij deze mensen aangetast."

Heel wat beter was het met de ingesmeerde stukjes huid gesteld. De huid met factor tien liet slechts een lichte verhoging van het eiwit te zien. In de huid, ingesmeerd met factor twintig, was helemaal geen verhoging te vinden. De zonnebrandcrème beschermt dus niet alleen tegen roodheid, maar ook tegen DNA-schade.

De eerste zure vruchten kunnen nu, dertig tot veertig jaar nadat de 'bruintrend' zich heeft ingezet, geplukt worden, concludeert Gertruud Krekels aan het einde van het gesprek. Het is zaak dat mensen zich dat realiseren en hun gedrag daaraan aanpassen. "Natuurlijk zal het gat in de ozonlaag ook zijn invloed op de stijging van het aantal huidkankerpatiënten hebben. Dat is een extra probleem. Maar het grootste probleem is het gedrag van de mensen. Dat moeten we in ieder geval veranderen. Ik raad iedereen aan om niet meer tussen elf en drie te gaan zonnen. Ga je de zon in, gebruik dan een een forse zonnebrandcrème en zet bijvoorbeeld een hoed op je hoofd. Huidkanker komt immers meestal op het hoofd voor."

Riki Janssen

Snelle opmars huidkanker

Vroeger was huidkanker vooral een ziekte van bouwvakkers, vissers, hoveniers en boeren; mensen die de hele dag aan de zon zijn blootgesteld. Ook nu is deze groep nog duidelijk aanwezig op de afdeling dermatologie van het AZM. In dit Nederlands centrum van 'Mohs micrografische chirurgie' wordt hun tumor (vaak op de neus, het oor of bij het oog) laagje voor laagje weggehaald om zoveel mogelijk gezonde huid te bewaren. Maar deze 'buitenwerkers' vormen al lang niet meer de meerderheid in het patiëntenbestand. Steeds vaker treffen Krekels en haar collega's 'gewone' burgers op de operatietafel. In totaal telde Nederland in 1994 zo'n 20.000 huidkankerpatiënten, in het jaar 2000 zullen dat er volgens een rapport van de gezondheidsraad mogelijk 40.000 zijn.

Het gros is nu nog boven de vijftig, maar

het lijkt erop dat de patiënten steeds jonger worden. "Wij hebben zelfs mensen uit 1970 op de lijst staan", vertelt de onderzoekster.

Raar? Nee, deze groei is netzomin als verjonging raar. De dermatologen hebben deze trends zien aankomen. Sinds de jaren vijftig raakte bruin-zijn namelijk steeds meer 'in'; bleekscheten werden wat ziekelijk in de ogen van de massa, mensen met een zongebrande huid kregen het stempel mooi en gezond.

Verre reizen naar de zon werden vanaf dat moment niet alleen vanwege de cultuur, maar ook vanwege de gratis bijgeleverde huidskleur aanlokkelijk. In die jaren vijftig bleef het toch nog meestal bij een dagje Zandvoort, in de jaren zeventig, zo herinnert Krekels zich, vertrokken echter al heel wat vriendjes 's zomers met pa en ma naar de Costa Brava. Iets later werden ook de zonnebanken populair. "Ook slecht, denk

ik, ondanks de verhalen dat het hier alleen om de minder schadelijke 'UV-A-stralen' zou gaan. Geloof jij dat een sigaret erger is dan een sigaar?". Inmiddels heeft één op de tien Nederlandse gezinnen er een in huis.

"Mensen doen er dus alles voor om maar zo bruin mogelijk te worden. En natuurlijk, ik zal het niet ontkennen, de zon doet mensen ook goed. Je moet daarom niet spastisch over een zonnestraaltje doen, maar ik heb het over de overmaat. In Scheveningen op het strand bijvoorbeeld, schrik je je rot. Daar liggen mensen uren, dagen, weken in glazen bakken te zonnen. Het is een soort verslaving."

Riki Janssen

Goed leven houdt geheugen langer in conditie

Vierduizend mensen die schriftelijk zijn geënuquêteerd, tweeduizend daarvan die fysiek worden getest, en dat alles in het kader van een onderzoek dat loopt over een periode van vijftien jaar, van 1992 tot 2007. Totale kosten tot nu toe: een slordige vier miljoen. Een gigantisch project dus, bedoeld om erachter te komen wat er mis gaat, of kan gaan, met de cognitieve functies als de mens ouder wordt. En vooral: wat gebeurt er met het geheugen. De Maastrichtse onderzoeksgroep bracht onlangs de eerste resultaten in de vorm van een boekje naar buiten.

Eerst maar even de personalia van het onderzoeksproject. De naam is 'MAAS', wat staat voor Maastricht Aging Study. Het project valt binnen een van de zeven grote projecten van NESTOR, het Nederlands Stimuleringsprogramma Ouderenonderzoek, aangezwengeld en gefinancierd door de rijksoverheid. Veroudering wordt immers een steeds actueel thema nu de bevolkingspiramide de karakteristieken van een waterhoofd begint te vertonen. Simpel gezegd, de babyboomers van na de oorlog hebben de middelbare leeftijd bereikt en zullen straks massaal aan de deur van de gezondheidszorg kloppen. Dan is het dus dienstig om enig inzicht te hebben in verouderingsprocessen. MAAS concentreert zich op de achteruitgang van de cognitieve functies, met name het geheugen. Het Maastrichtse project, onder leiding van neuropsycholoog prof. Jelle Jolles, is niet alleen gigantisch, het is ook nog eens behoorlijk ambitieus. Dat blijkt uit het rijtje algemene onderzoeksvragen dat is geformuleerd. De eerste: wanneer treden de veranderingen in de geheugenfunctie op? Is er een vast punt aan te wijzen waarop de achteruitgang inzet, of gaat het om een geleidelijk proces waarvan men het verloop pas in een gevorderd stadium kan vaststellen?

De vraag is simpeler dan het antwoord. Dat er op cognitief terrein verschil in prestaties bestaat tussen jongeren en ouderen is evident en al talloze malen gebleken uit onderzoek waarin de ene groep tegenover de andere werd gezet. Het probleem bij die aanpak is dat de grote middengroep ontbreekt. Constateren dat er verschil is tussen jong en oud maakt het op zichzelf nog niet mogelijk om te traceren op welk moment het mis is gegaan. Vandaar de opzet van MAAS: een longitudinaal cohort-onderzoek, waarbij over een flinke tijdsspanne gegevens worden verzameld van mensen uit alle leeftijdsgroepen tussen 25 en 85. Zoveel mogelijk mensen liefst, in dit geval duizenden, om het risico van individuele toevalligheden uit te sluiten.

Als juist de middelbare leeftijd cruciaal is, en zoveel is inmiddels wel bekend, dan kan dit onderzoek ook in therapeutische zin grote gevolgen hebben. Ingrijpen op het moment dat functies slechter beginnen te worden, belooft naar alle waarschijnlijkheid meer succes dan een therapie die pas van stal wordt gehaald als de 'ziekte' al verder voortgeschreden is. En wie weet, wellicht kan er ook in de preventieve sfeer het een en ander worden gedaan.

Jolles: "Inderdaad weten we sinds enige jaren dat de hersenfuncties op middelbare leeftijd achteruit beginnen te gaan. Vroeger dachten we dat het omslagpunt in de periode van 55 tot 60 jaar lag, maar dat moment ligt eerder. Tussen de 35 en de 45. Daarnaast is er het gegeven dat depressies en chronische vermoeidheid vanaf het veertigste levensjaar meer gaan voorkomen. En dat zijn indicatoren voor latere dementie."

Hersenschudding

De tweede onderzoeksvraag van het project: Gaan alle cognitieve functies (waarnemen, praten, probleemoplossen) gezamenlijk en tegelijkertijd achteruit? Dat het antwoord nee moet luiden is niet verrassend, want iedereen weet dat zelfs de ge-

Leeftijd verklaart slechts twintig procent van de gevallen van geheugenverlies (foto Nelis Tutkey)

Een paar fikse hersenschuddingen, operaties onder narcose, en ook nog stevig drinken zullen op termijn de veerkracht van het brein aantasten

heugenfunctie niet in zijn geheel wordt aangetast, ook niet onder de extreme condities van dementie. Wie kent niet een bejaarde die nog haarscherp zijn ouderlijk huis weet te beschrijven maar vergeten is wat hij gisteren deed? Niettemin weten we niet welke functies sneller minder worden dan andere, laat staan waarom.

De derde hoofdvraag brengt het Maastrichtse onderzoek in een richting die tot op heden niet in deze vorm is gepraktiseerd. De vraag luidt of de leeftijd waarop de cognitieve achteruitgang begint, en de snelheid waarmee die doorzet, per individu verschillen. Anders geformuleerd: is het een puur fysieke kwestie die gewoon met ouder worden te maken heeft en dus iedereen treft, of spelen andere factoren een rol? En zo ja, welke dan? Alleen biologische, of ook psychosociale? En is er misschien verband tussen die twee?

Er zijn aanwijzingen dat de laatste vragen allemaal met ja, moeten worden beantwoord, melden de onderzoekers. Eerder promotie-onderzoek van Peter Houx en Fred Vreeling wees al uit dat BLE's, biological life events, hun sporen in de hersenen achterlaten. Daaronder vallen hersenschuddingen; verschillende ziektes die op het brein inwerken, zoals suikerziekte; geboortecomplicaties; stevige doses alcohol (mannen 35 glazen per week, vrouwen 28) en drugs; en ook anaesthesie, met name de algehele narcose.

Betekent dit nu dat bijvoorbeeld elke hersenschudding in het verleden een one-way-ticket naar de dementie is? Nee, dat betekent het niet, want er zijn plenty mensen wier hoofd ooit danig geschud is en die niettemin, zoals Jolles c.s. het noemen, 'succesvol' verouderen. (Want, tussen haakjes, ook dat blijkt mogelijk: er zijn ouderen die op menige test beter dan of even goed scoren als jongeren. Jolles: "De ouderdom komt niet altijd met gebreken.") Omgekeerd is het wel zo dat de-

menterenden significant vaker een hersentrauma hebben gehad. Er is dus een verband, maar hoe of wat precies, dat vergt nog de nodige studie. De onderzoekers houden het er voorlopig op dat BLE's een soort beurse plekken in de hersenen te weeg brengen. Of je daar vervolgens last van krijgt is vers twee. De kans op cognitieve stoornissen op latere leeftijd wordt er groter door, zeker als er een opeenstapeling van dit soort effecten optreedt. Een paar fikse hersenschuddingen, operaties onder narcose, en ook nog stevig drinken zullen op termijn de veerkracht van het brein aantasten. De reserves van de hersenen raken eerder op, zo luidt de gedachte, zodat de veroudering die bijna noodzakelijkerwijs met de leeftijd komt (de factor leeftijd verklaart 20% van de degeneratieverschijnselen) de kans krijgt om harder toe te slaan. Of eerder: de cognitieve achteruitgang die je normaal gesproken pas op zeventigjarige leeftijd zou ondervinden, komt dan al op je zestigste. Maar dit zijn allemaal nog hypothesen. Fijne tuin Dat geldt, bijna a fortiori, voor de ideeën rond de invloed van psychosociale variabelen. Ook hier moet het voortgaande onderzoek nog veel uitwijzen. De fundamentele gedachtengang is wel al helder. Jolles: "We denken dat de mate waarin leeftijd en de BLE's doorwerken, beïnvloed wordt door psychosociale factoren. Met andere woorden, als je hoog bent opgeleid, bevredigend werk hebt, een leuke vrouw en een fijne tuin, zul je minder last hebben van cognitieve stoornissen dan in het omgekeerde geval." Nu al blijkt namelijk dat lager opgeleiden het er in de geheugentestbanken slechter vanaf brengen dan hun tegenvoeters. Het MAAS-team (naast Jolles en Houx en vele anderen vooral ook de promovendi Martin van Bostel en Rudolf Ponds) vermoedt dat de 'reserv capaciteit' van de hersenen van hoger opgeleiden groter is. Men kan kennelijk meer

hoekjes van het brein activeren, is beter in staat om, zoals Jolles het uitdrukt, "de bedrading te verleggen".

Een opvallend element van het onderzoek is de aandacht voor de subjectieve beleving van de geheugenfuncties. Verrassend ook, in twee opzichten: vanwege de uitkomsten, maar in eerste instantie toch vooral omdat 'beleving' niet direct lijkt thuis te horen bij de 'determinanten van cognitieve veroudering', zoals de ondertitel van het MAAS-boekje luidt. Het komt namelijk regelmatig voor dat mensen over hun geheugen klagen en vervolgens uitstekend scoren in de testen. Objectief is er dan niets aan de hand.

Maar zo simpel ligt het allemaal niet. Waar het psychisch welbevinden wellicht een factor met een remmend effect op cognitieve achteruitgang is, is het logisch dat het niet-welbevinden in de vorm van geheugenklachten ook een rol speelt. Bovendien, en daar komt het therapeutische aspect om de hoek kijken, zien huisartsen reikhalzend uit naar meer wetenschappelijke kennis op dit terrein. Zij worden immers overlopen door mensen met klachten over vergeetachtigheid. De remedie is vaak pover: neppillen, omdat er weinig aan te doen valt maar de 'patiënten' beter het omgekeerde kunnen denken, en, als de klachten voortduren, in godsnaam maar een test. Ook die is lang niet altijd zaligmakend. Is de uitkomst namelijk goed, in die zin dat er niets verontrustends aan de hand is, dan denkt menig klager dat de test wel niet zal deugen.

Het onderzoek heeft tot nu toe uitgewezen dat de klachten breed verbreid zijn. Vreemd genoeg ook in ruime mate bij de jongste leeftijdsgroep, die tussen de 25 en de 35. Daarvan klaagt bijna dertig procent over vergeetachtigheid, een percentage dat bij de oudjes (tussen 70 en 80 jaar) op vijftig ligt.

Of de klachten nu terecht zijn of niet, de effecten op gedrag zijn vaak desastreus. Jolles: "Iemand die vindt dat hij vergeetachtig is, gaat niet meer naar een cursus omdat hij verwacht het geleerde toch niet te kunnen onthouden. Of hij mijdt sociale gebeurtenissen uit angst anderen niet meer te herkennen of de namen te vergeten. Het nut van ons soort onderzoek is dat we straks beter in staat zijn om diagnoses te stellen, en om vervolgens te zien of iemand begeleid moet worden of pillen moet slikken. In de naam van ons onderzoeksinstituut staat niet voor niets 'hersenen en gedrag'."

Koffie en roken

Resteren die aspecten van het onderzoek die in de pers inmiddels tot grote omvang zijn opgeblazen: de spectaculaire vondsten. De mensheid zou meer moeten roken en veel koffie moeten nuttigen om geheugenverlies te voorkomen. Helaas, die uitkomsten blijken minder spectaculair. Inderdaad, nicotine lijkt op een neurotransmitter die iets met het geheugen te maken heeft, en inderdaad, er is enige activerende werking waargenomen op de geheugenprocessen. Voor cafeïne geldt hetzelfde. Het stimulerende effect treedt echter alleen op in de middelbare leeftijdsgroep, niet bij ouderen en jongeren. Al met al is het echter te vroeg om te beweren dat onze dagelijkse consumptie van deze drugs, want dat zijn het, omhoog moet. Al was het maar om niet aan longkanker te overlijden nog voordat de heilzame effecten op het geheugen kunnen optreden. Binnenkort weten we echter meer. Over twee maanden verschijnt het proefschrift van een der onderzoekers dat dit aspect behandelt. En voor het jaar 1996 om is zijn er deo volente nog vier andere dissertaties verschenen die het antwoord zullen leveren op veel van de vragen die hierboven gesteld zijn. Wordt vervolgd dus.

Wammes Bos

Gaan zetbazen de universiteit regeren?

De minister heft zijn handen bezwerend ten hemel: nee, de universiteiten zullen in de toekomst niet worden bestuurd door dictators. Hij heeft de schijn echter tegen. Zijn wetsvoorstel lijkt een poging om de greep op de universiteiten te versterken. "Zo meteen zitten er alleen nog ambtenaren in de besturen. Terwijl je de steun van hoogleraren niet kunt missen."

Een verrassing was het zeker niet, dat Ritzen het bestuur van de universiteiten wil "stroomlijnen". De boze reacties over de "afbraak van de universitaire democratie" waren eveneens voorspelbaar. Nu raadsleden de complete tekst van het wetsvoorstel hebben gelezen en die hebben laten bezinken, wordt hun pas goed duidelijk hoe fors de minister ingrijpt. Zo fors, dat zelfs de meest harmonieuze verhouding tussen college van bestuur en universiteitsraad geen garantie is dat die niet zal omslaan in een vechtcultuur.

Niet alleen ontnemt de minister de universiteits- en faculteitsraden hun status van bestuursorgaan en geeft hij hun daarvoor instemmings- en adviesrechten terug. Hij schept tegelijkertijd een getrappt stelsel waarmee hij de gang van zaken bij een universiteit vergaand onder controle krijgt. Ritzen presenteert een blauwdruk. Dat is in elk geval de conclusie van bijvoorbeeld M.L. van der Heijden, lid van de universiteitsraad in Leiden.

Toezicht 'op afstand'

Zelf benadrukt Ritzen in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat de Raad van Toezicht "van een afstand toezicht houdt" en "geen vooruitgeschoven post is van de overheid". Anders dan de Stichtingsbesturen van de drie bijzondere universiteiten nu (de KUN in Nijmegen, de KUB in Tilburg en de VU in Amsterdam) mag deze Raad geen knopen doorhakken als college van bestuur en universiteitsraad-nieuwe stijl het niet met elkaar eens worden. Overigens zal die nieuwe universiteitsraad dan medezeggenschaps- of ondernemingsraad heten.

Toch bestaan er sterke twijfels. Het college van bestuur moet verantwoording afleggen aan de Raad van Toezicht. De Raad is belast met de goedkeuring van onder meer het instellingsplan, de begroting en het jaarverslag. Ook mag de Raad zich bemoeien met belangrijke besluiten van het college over opleidingen en de samenwerking met derden. Voor al deze taken is de Raad uitsluitend verantwoordelijk verschuldigd aan de minister.

Ritzen lijkt dus wel degelijk te streven naar meer invloed op de universiteiten. De wijze waarop de bestuurders hun positie verwerven neemt voor sommigen elke twijfel weg. De minister benoemt voor elke universiteit een Raad van Toezicht. Deze benoemt het college van bestuur, dat op zijn beurt de faculteitsdecaan of het faculteitsbestuur aanwijst. Er loopt met andere woorden een rechtstreekse lijn van de minister tot in de faculteit, die door geen van de bestaande raden kan worden onderbroken. Zetbaasjes?

Wegbezuinigde ambtenaren

De goed geïnformeerde voorzitter van de universiteitsraad in Utrecht, C.T.M. Kuijpers, is "zeer cynisch". "We worden zeer kwetsbaar voor opgeleg-

De universiteitsraad wordt straks ondernemingsraad, als Ritzen zijn zin krijgt. De essentiële bevoegdheden van de U-raad gaan over naar de Raad van Toezicht (foto Nelis Tutkey)

de benoemingen. Nergens in het wetsvoorstel staat dat er mensen uit de wereld van onderwijs en onderzoek in de Raad van Toezicht moeten worden benoemd. Het is dus mogelijk dat het louter topambtenaren worden. Bijvoorbeeld ambtenaren die worden wegbezuinigd bij de ministeries. De cultuur om vooral ambtenaren aan te stellen bestaat al. Hoeveel oud-hoogleraren zitten in de colleges van bestuur?

Meer ambtenaren op hoge bestuursposities betekent een vergroting van de kloof tussen bestuur en werkvloer. Besluiten kunnen misschien wel sneller worden genomen omdat de tegenstander buitenspel staat, maar de uitvoering wordt een stuk onzekerder. De literatuur daarover is duidelijk, zegt Kuijpers. Het betekent dat hoogleraren op zoek gaan naar omwegen om onwelgevallige besluiten van 'daarboven' te omzeilen. "Niet voor niets zitten er drie hoogleraren in de Utrechtse universiteitsraad."

Hoe terecht is de angst dat de Raad van Toezicht zich als een lastige, om niet te zeggen gevaarlijke bemoeial gaat opstellen? Het fenomeen is nieuw voor negen van de tien openbare universiteiten. Voor hen is het wetsvoorstel bedoeld. De drie bijzondere universiteiten hebben hun eigen bestuursvorm, al dient die volgens de wet de openbare universiteiten te volgen. Afwijkingen zijn toegestaan voor zover zij kunnen worden beargumenteerd met hun 'bijzondere aard'. Op dit moment hebben de drie bijzondere instellingen een Stichtings- of verenigingsbestuur. Bij de KUB en de VU houdt dat zich netjes op de achtergrond. In Nijmegen ligt dat anders. Daar moest de UR twee jaar geleden macht inleveren.

"De UR was te log, te groot en er speelden te veel deelbelangen. Als het college zwak was, verdeelden de fracties de buit", kijkt hoogleraar functioneel prof.dr. J.M.H. Vossen terug. Hij verliet de Nijmeegse raad in mei. Sinds de instelling van de eerste UR in 1969 had Vossen daar in totaal twintig jaar doorgebracht. Het Stichtingsbestuur kreeg de rol van scheidsrechter voor het geval college van bestuur en raad het niet met elkaar eens konden worden.

Nijmegen

Werkt de nieuwe structuur in Nijmegen? Tot nog toe werd slechts één maal de hulp van het Stichtingsbestuur ingeroepen. College en raad werden het eind 1994 niet eens over de vraag of de raad het recht van amendement had. De raad meende van wel, en kreeg gelijk van het Stichtingsbestuur. Volgens Vossen zorgt de aanwezigheid van het Stichtingsbestuur voor

een redelijk evenwicht tussen college en raad. De raad weet dat hij niet te ver kan gaan omdat altijd onzeker is wat het Stichtingsbestuur doet. En het college past er eveneens voor om de zaak op de spits te drijven. Vossen: "Als een bestuurder te vaak de hulp van het Stichtingsbestuur inroept, wordt hij aangeschoten wild. Dan brand je af. Elke keer is de vraag weer: hoeveel water doe je in de wijn." Daarmee is de Nijmeegse vernieuwing nog geen succes. Als een raad niet meer kan meebesturen, moet hij volgens Vossen meer mogelijkheden krijgen om het college te controleren. Maar de benodigde informatie komt onvoldoende door. "Zo kan de raad in de periferie belanden. Dat is gevaarlijk. Je kunt een universiteit niet besturen als een aardewerkfabriek. Je moet het personeel betrokken houden."

Als enige openbare instelling had de Rijksuniversiteit Leiden (RUL) het afgelopen jaar te maken met een Raad van Toezicht. Deze werd vorig jaar zomer ingesteld door staatssecretaris Cohen, nadat de harmonieuze verhouding tussen college en raad in Leiden was stukgelopen. Aanleiding was een bouwschandaal waarbij de voorzitter van het college, mr. C.P.C.M. Oomen, uiteindelijk het veld moest ruimen. De universiteitsraad mocht slechts nog adviseren aan de Raad van Toezicht. Een andere situatie dan Ritzen zich voorstelt, maar volgens Leidse raadsleden wel een goed voorbeeld van hoe het niet moet. Raadslid Van der Heijden noemt de kwestie 'Arbeid en Gezondheid'. De UR was tegen een subsidie voor deze nieuwe afstudeerrichting bij Psychologie. Het college van bestuur was voor, en stapte naar de Raad van Toezicht. Deze steunde het college. Van der Heijden: "Waarom, dat bleef onduidelijk." Van der Heijden was met name geïrriteerd over het feit dat de Raad van Toezicht zich indringend bemoeide met het onderwijs aan de Leidse universiteit. "Zo'n Raad kan dus een enorme invloed uitoefenen."

"De openbaarheid van de besluitvorming komt onder druk te staan", is de eerste ervaring die bij een ander Leids raadslid, dr. H. Jousma, naar boven komt. Vooral als de universiteitsraad in de toekomst minder bevoegdheden krijgt, wordt de situatie penibel. Ook, omdat het de vraag is of de leden van de Raad van Toezicht wel altijd weten waar het over gaat. Het feit dat zij buitenstaander zijn geeft hun het voordeel van een frisse, onbevangen blik. Maar dat kan volgens Jousma net zo goed verkeerd uitpakken als zij niet over dezelfde informatie beschikken als de huidige UR. Weten zij wel precies wat er aan de hand is?

Sterker nog, in Leiden is het vermoeden gerezen dat ook een Raad van Toezicht niet ongevoelig is voor beïnvloeding van buitenaf. Lobbies. Het was volgens betrokkenen niet toevallig dat de Raad kritische vragen stelde over de gedwongen verhuizing van de

vakgroep Sterrenkunde. Zat in de Raad niet de Utrechtse astronoom prof.dr. H. van der Laan? Met vertragging werd alsnog tot de verhuizing besloten. Zo'n Raad is dus niet altijd zo efficiënt, aldus Jousma.

Ondernemingsraad

De zorgen over de toekomstige invloed van personeel en studenten worden nog versterkt doordat minister Ritzen de instelling van een ondernemingsraad (OR) mogelijk maakt. Dat is nog een graadje erger dan een medezeggenschapsraad. Personeel en studenten zitten dan elk in een apart orgaan, dat overlegt met het college van bestuur. De Technische Universiteit Delft heeft de wens om een OR in te stellen al officieel vastgelegd. Ook de collegevoorzitter van de Universiteit van Amsterdam, drs. J.K. Gevers, is naar verluidt warm voorstander van een OR.

In Leiden heeft de Studenten Groepering Leiden het initiatief genomen tot een alternatief voorstel, waarvoor het landelijk steun probeert te krijgen. De universiteitsraad behoudt in dat voorstel zijn rol als medebestuurder, maar zal rekening moeten houden met een Raad van Toezicht die het laatste woord heeft in geval van een conflict met het college van bestuur. De UR krijgt wel een belangrijke rol in de samenstelling van de Raad. Ook wil de SGL de UR verkleinen. Minder, maar harder werkende raadsleden zijn volgens de SGL effectiever.

De SGL hoopt dat de Tweede Kamer het stuk aangrijpt om Ritzen bij te sturen. "Roepen dat het allemaal slecht is, haalt niets uit", zegt SGL-fractielid Jeroen Vugts. "En dat we minister Ritzen zelf op andere gedachten kunnen brengen, is uitgesloten. Die man is zó overtuigd van zijn eigen gelijk."

HOP, Pieter Evelein

Uitnodiging tot sollicitatie

Om te voorzien in de bij het bedrijfsleven bestaande behoefte aan academici die in staat zijn om wiskundige beheers- en beleidsmodellen te ontwerpen nodigt de faculteit der Technische Wiskunde en Informatica aan de Technische Universiteit Delft talentvolle studenten in de eindfase van hun studie uit om te solliciteren naar een plaats bij de twee-jarige post-doctorale ontwerpersopleiding

'Wiskundige Beheers- en Beleidsmodellen'.

Voor de duur van de opleiding is de cursist aangesteld als Assistent In Opleiding.

De opleiding begint met een cursorisch gedeelte van 1 jaar, opgedeeld in een aantal blokken op het gebied van de mathematische beslistkunde, de informatica, en hun vele toepassingsvelden. Bij de samenstelling van het programma wordt rekening gehouden met de voorkennis van de individuele cursisten.

De vaardigheid in het toepassen van opgedane kennis op het ontwerpen en ontwikkelen van wiskundige modellen komt zowel cursorisch tijdens het eerste jaar aan bod als wel tijdens het tweede jaar middels het uitvoeren van een ontwerp opdracht. Deze opdracht wordt in de regel op contractbasis uitgevoerd in opdracht van of in samenwerking met een bedrijf of instelling.

Een uitgebreide beschrijving van het programma of andere informatie over de opleiding kunt U verkrijgen bij Dr. H. van Maaren, opleidingscoördinator WBBM, Technische Universiteit Delft, gebouw ET 05.270, Mekelweg 4, 2628 CD Delft, tel. 015-784936, of bij Ir. M.A. Odijk, gebouw ET 05.040, tel. 015-787263, aan hetzelfde adres.

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publicatie. Met vragen of opmerkingen kunt u daar ook terecht.

FdAW (vakgr./comm./studiever.): I. Poolen, Fac. Bur., Kapoenstraat 2, tel. 883389, voor woensdag 12.00 uur.

FdCW (vakgr./comm./studiever.): I. van de Leur, Fac. Bur. Kapoenstraat 2, tel. 883473.

FdEWB (vakgr./comm./studiever.): B. Staveaux, Fac. Bur., Tongerestraat 53, tel. 883705, voor donderdag 12.00 uur.

FdG (vakgr./comm./studiever.): R. le Doux, Fac. Bur. niveau 3, kamernr. 3226, UNS50, tel. 881448, voor woensdag 12.00 uur.

FdGW (vakgr./comm./studiever.): D. Verheyen, Fac. Bur., niveau 1, kamernr. 1236, UNS50, tel. 881739, voor woensdag 12.00 uur.

FdR (vakgr./comm./studiever.): A. Kessen, Bur. Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 883004, voor woensdag 13.30 uur.

Studenten(sport)ver./studentenpastoraten: C. Hollewijn, Stud. zaken, Lenculenstraat 26, tel. 883354, voor donderdag 12.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.

Berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen: Observant tel. 3174

ALGEMEEN

Redes bij opening Academisch Jaar

Een samenvatting van de redes gehouden door dr. K.L.L.M. Dittrich, voorzitter CvB, en dr. H.C.G. Spoorman, voorzitter U-Raad, is opgenomen in het elektronische informatie-systeem MUIS.

10 oktober: telefoondag

Op dinsdag 10 oktober veranderen de telefoonnummers.

1. Is uw drukwerk al aangepast?

Geef nu opdracht voor nieuw briefpapier, visitekaartjes en andere publikaties waarop telefoon- en faxnummers vermeld staan.

Informatie: Unigraphic, F.Timmers, tel. 3990

2. Organiseer nu aanpassing van uw databases: alle elektronische bestanden die gebruik maken van telefoonnummers, zoals relatiebestanden, faxlijsten en boekhoudsystemen.

Via Maasnet kunnen RL-medewerkers gebruik maken van een programma dat de PTT heeft ontwikkeld om oude telefoonnummers om te zetten naar nieuwe.

Informatie: ICA, Helpdesk, tel. 3564

3. Organiseer nu aanpassing en herprogrammeren telecommunicatie-apparaat zoals telefoontoestellen, faxen, computerapparatuur en -netwerken.

Informatie: DHV, J. Wijnands, tel. 1380

Open dag Stichting VSO Nederland (Voluntary Service Overseas)

Op 30 september 1995 is er in Utrecht een open dag van bovengenoemde Stichting. Deze Stichting bemiddelt op aanvraag van lokale organisaties bij uitzending van beroepskrachten op het gebied van gezondheidszorg, landbouw, onderwijs, bedrijfs-

advies, techniek en sociaal maatschappelijk werk voor een periode van minimaal 2 jaar. Tijdens de open dag zullen er o.a. informatiestands zijn en dia's en video's getoond worden die informeren over uitzendmogelijkheden via VSO. Info en aanmelding voor 20 september 030-769231 (di-vrij 10.00-16.00 uur).

Studiegids vrouwenstudies Nederland 1995/1996

Deze gids bevat zo'n 250 cursussen die worden gegeven aan Nederlandse universiteiten; uiteenlopend van inleidingen vrouwenstudies tot specialisaties vrouwenstudies. De gids is te bestellen door f 15,— over te maken op giro no. 5386648 t.v. SNGV Heidelberglaan 2, Utrecht o.v.v. studiegids. Info 030-531881.

WETENSCHAP

Promotie drs. M. Houtman

Op 15 september, om 14.00 uur, verdedigt drs. Houtman zijn proefschrift 'Nonparametric consumer and producer analysis' bij de FdEWB. Promotor is prof. dr. J.A.H. Maks.

Afscheidsrede prof. dr. W. Albeda i.v.m. emeritaat

Prof. Albeda (hgl. Sociaal-economisch beleid) houdt op 15 september, om 16.30 uur, zijn afscheidsrede 'De strijd voor nieuwe maatschappijvormen' bij de FdEWB.

Promotie mw. drs. M.J.F. Starmans-Kool

Mw. drs. Starmans-Kool zal op 21 september, om 14.00 uur, haar proefschrift 'Large artery properties. Relation to cardiovascular risk factors and therapy' verdedigen bij de FdG. Promotoren zijn prof. dr. H.A.J. Struijker Boudier, prof. dr. R.S. Reneman en prof. dr. ir. A.P.G.H. Hoeks.

Promotie drs. J.C.M. van Meijl

Op 21 september (16.00 uur) zal drs. van Meijl zijn proefschrift 'Endogenous technological change: the influence of information technology, theoretical considerations and empirical results' verdedigen bij de FdEWB. Promotor is prof. dr. L.L.G. Soete.

PERSONELE ZAKEN

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vacaturnummer op brief en envelop binnen 10 dagen te richten aan de dienst P&O. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 010

Bij de sectie Berichtgeving (vakgroep Berichtgeving & Financiering) van de FdEWB is er een vacature voor een docent w/m (1.0 fte).

De betrokken docent zal zich gaan bezighouden met onderwijs (tutoren, nakijken toetsen, vaardigheden) in het eerste jaar en in het (basis)doctoraal. De aanstelling is voor een periode van een half jaar (1 november 1995 tot 15 april 1996). De vereisten zijn: een afgeronde academische opleiding Bedrijfseconomie, bij voorkeur met een specialisatie Berichtgeving en/of Financiering en een goede kennis van de Engelse taal (gesproken).

Nadere inlichtingen kunt u verkrijgen bij Prof. Dr. W.F.J. Buijink, telefoon 043-883755.

Interne vacature 011

Bij de vakgroep Berichtgeving & Financiering, sectie Berichtgeving worden gevraagd:

twee student-tutoren, 0.2 fte voor de periode 01-11-1995 tot 15-01-1996. De werkzaamheden zullen bestaan uit het verzorgen van onderwijs. Een goede kennis van de Engelse taal (gesproken) is noodzakelijk.

Interne vacature 012

Binnen de dienst Studentenzaken is een vacature voor een

systeembeheerder HOSTIS (m/v) 0.5 fte

Taken:

De systeembeheerder is verantwoordelijk voor:

- het functioneel beheer, aanpassing en onderhoud van HOSTIS (Hoger Onderwijs Studenten Informatie Systeem);
- het opstellen en up-to-date houden van het beheersreglement;
- adviseert bij implementatie van (voorgenomen) wetswijzigingen en onderneemt acties ter aanpassing van hetsysteem.

Daarnaast neemt de systeembeheerder deel aan projecten op basis van zijn/haar deskundigheid.

Vereisten:

- een HEAO/BI of HTS/BIS opleiding met ervaring op het gebied van informatiesystemen;
- in staat zijn helder te formuleren zowel schriftelijk als mondeling;
- communicatieve vaardigheden;
- teamgeest.

Arbeidsvoorwaarden: Het salaris bedraagt maximaal fl. 5.452,-bruto per maand bij een voltijdse aanstelling (schaal 9 BBWO).

Datum indieninstreding: zo spoedig mogelijk in verband met het vertrek van de huidige functionaris.

Informatie: Inlichtingen over de functie zijn te verkrijgen bij mw. L. van Coppenolle, hoofd van de dienst Studentenzaken, tel. 883349.

De sollicitatiegesprekken zullen plaatsvinden op 27 en 28 september a.s.

PERSONEELSVERENIGING UNIVERSEEL

Lidmaatschapspas 1995. De lidmaatschapspas van 1995 moet in uw bezit zijn.

ALLEEN DEZE KAART geeft 25% korting op de T.C.T. taxiriten.

Infoboekje 1995 Hierin staat het jaarprogramma en veel nuttige informatie.

Wij bevelen u dit boekje van harte aan!

Kasteeltuinen Arcen op zondag 24 september 1995

Voor fl 20,00 een hele dag in een schitterende omgeving

Inschrijven **vóór 9 september** met de antwoordstrook van de mailing

Bierproefavond op vrijdag 20 oktober 1995

Voor fl 20,00 een hele avond lol, hapjes en drinken!

Inschrijven **vóór 9 oktober** met de antwoordstrook van de mailing

Sinterklaamiddag op zondag 26 november 1995

Voor U en Uw kinderen geheel gratis!!

Inschrijven **vóór 9 oktober** met de antwoordstrook van de mailing

Kerstmarkt op zaterdag 16 december 1995

Naar Duitsland of naar België?

Mailing komt nog.

STUDENTEN

DIENT STUDENTENZAKEN

Informatiebalie S2

Aan de informatiebalie kun je terecht met vragen op het gebied van in-/uitschrijving, collegekaart, collegegeld, inschrijvingsduur, studiefinanciering, mogelijkheden tweede studie aan de RL, militaire dienst, studenten met een buitenlands diploma, adreswijzigingen, etc. Bij de informatiebalie is voorlichtingsmateriaal aanwezig.

AFSPRAKEN met de STUDENTENDECANEN, STUDENTENPSYCHOLOOG,

PSYCHOTHERAPEUTE, secretaris AFSTUDEERFONDS en medewerker voor BUITENLANDSE DIPLOMAHOUDERS, lopen ook via de informatiebalie (tel. 883354).

Adres: Lenculenstr. 26, tel. 043-883354, openingstijden: ma t/m do 11.00-16.00u. en vr 10.00-12.00u.

Studentenpsycholoog

Voor een gesprek met Joke Janmaat, psychotherapeute van de RIAGG of de studentenpsycholoog Ruud vd Berg, kun je een afspraak maken via de informatiebalie, Lenculenstr. 26, 883354.

Studentendecanaat

Loopsprekuren: di. én do. van 14.00-16.00u. Lenculenstr. 26, Tel.sprekuren: ma. t/m do. van 13.30-14.00u. 043-883329.

Bureau Inschrijvingen (CSA)

Tel. spreekuur: ma t/m vr 9.00-10.00u. Adres: Lenculenstraat 26, tel. 043-883979.

BUITENLAND

Scope on the Globe

Op 22 september a.s. (tussen 09.00 en 17.30 uur) zal in de RAI de beurs Scope on the Globe plaatsvinden. Op deze beurs wordt informatie verstrekt over studiemogelijkheden in het buitenland. Ook de Rijksuniversiteit Limburg zal weer met een stand aanwezig zijn. In verband daarmee vervalt op vrijdag 22 september het open spreekuur. Informatie: Ina Engelen, tel. 3883211 (tussen 8-12 uur).

25 jaar Wereldwinkel Maastricht

Op 16 september 1995 tussen 11.00-17.00 uur viert de Wereldwinkel Maastricht zijn 25 jarig jubileum. Ter opluistering werken mee: Sri Lankese dansgroep; muziekgroep Dacpo; Modeshow Sjamma; poppenkast Antonio en Mathijs en het kinderprogramma Ghana en Cacao. Plaats: Ster der Toekomst, Bredestraat 19 te Maastricht.

Netherlands-Israel Development Research Programme (NIRP)

The main objective of this joint programme is to contribute to the processes of generating new knowledge and new ways of applying existing knowledge in areas that have a clear relevance for developing countries and where Israel can offer specific expertise and experience; the two governments are convinced that these processes in general are prerequisites for understanding social, economic, cultural or technical change in these countries or in North-South relations and for promoting development objectives. Other objectives of the programme are international networking of researchers and research institutions, and strengthening research capacity and capability in developing countries through training of scientists in the projects. Deadline: 31 December 1995. Meer informatie: Ina Engelen, tel. 3883211 (tussen 8-12 uur).

Openingstijden

Afspraken kunnen worden gemaakt voor dinsdag t/m donderdag tussen 11-12 uur (bij Ina Engelen, tel. 3883211); daarnaast kan men op vrijdag tussen 10-11.30 uur zonder afspraak binnenlopen. Het informatiemateriaal is ter inzage beschikbaar op: maandag t/m donderdag tussen 11-16 uur en op vrijdag tussen 10-12 uur. Locatie: Infotheek voor Studie en Beroep, Bouillonstraat 11, kamer 0.219. LET OP: op vrijdag 22 september vervalt het open spreekuur!

STUDENTENVERENIGINGEN, -ORGANISATIES

Integrand Maastricht

Betaalde werkopdracht op niveau? Daarvoor ga je naar Integrand Maastricht. Schrijf je kostenlos in. Wij zijn altijd op zoek naar gemotiveerde studenten van iedere studierichting (ook GW-ers en rechtenstudenten!). LET OP! Di. mid. 3 okt. organiseert Integrand Maastricht een lezingenmiddag met forum. Deelnemende bedrijven aan forum: ING, KPMG Ebbinge, KPN, Philips, P&G. Lezingen door directeur ROA en H.G. Kwakkel (KPMG). Kosten: f2,50. Inschrijven kan op de Integrand-vestiging!

Voor meer info: ma tot vrij, van 9.00u-12.30u en 13.30u-17.00u, Oude Tweebergenpoort 2, 6211 TD, Maastricht, tel: 883397.

NSEM

Studentenvakbond NSEM zoekt vanaf september:

bestuursleden (w/m) die een jaar lang het beleid van NSEM en de LSVb willen uitdragen binnen de RL en zich met enthousiasme en creativiteit willen inzetten voor 'het studentenbelang'. Bel voor meer info: 043-883142 of bel Marieke 043-256317. Met al je vragen, opmerkingen en klachten over je studie, studiefinanciering, huur van je kamer etc. kun je bellen op donderdagavond tussen 19.00-20.00u., of inspreken op het antwoordapparaat. Telefoon 043-883142.

Gereformeerde kerkdiensten (vrijgemaakt)

Zoek je meer dan je studie en feesten, loop je al een tijdje rond met vragen over geloof, of... Stap dan zondagochtend eens iets eerder uit je bed. Je bent om 10 uur welkom om de eerste samenkomst in Maastricht mee te maken. We zijn te vinden in het Denksport Centrum, Franciscus Romanusweg 60 (bij de Wilhelminalbrug, Wijck). Voor meer info: Judith, 622569 of Gerard, 630120.

Tafelstraat 13

- 18 sept: 16.30u. Dansexpressie; 20.00u. Joods Leerhuis.

- 19 sept: 18.00u. Koorrepetitie; 20.00u. Encountergroep.

- 20 sept: 16.30u. Meditatiegroep; 20.00u. Toneelgroep; Groep Homosexualiteit; Spiritualiteit 92-93.

- 21 sept: 18.00u. Tafelen, samen koken en eten, opgeven voor 12.30u. Inloopen: elke wo. middag en do., anders kun je afspraak maken: tel. 215651.

EFM

De Economische Faculteitsvereniging Maastricht (EFM) is een faculteitsvereniging die haar doel kent in het behartigen van de belangen van de Economie-, Econometrie-, Fiscale Economie- en Internationale Bedrijfskundestudenten in de ruimste zin des woords.

Bij de receptie TS53 staat een groene brievenbus met de opdruk "EFM". Deze kan gebruikt worden voor het deponeren van inschrijfformulieren e.d. bestemd voor EFM (Alfa, Imperator, MMA, COMAX, SIGMA, Aequilibrium, Vectum, Studieprojecten EFM, Eloquent en Hoofdbestuur).

Bereikbaarheid EFM: zie studiegids pagina 167

SIGMA, Aequilibrium, Vectum: kamer 1.002 - telnr. 883790

EFM Studieprojecten: kamer 0.002 - telnr. 883931

MMA, COMAX: kamer 1.004 - telnr. 883779

Alfa, IMperator: kamer 1.006 - telnr. 883788

Eloquent: kamer 0.007 - telnr. 883777

Hoofdbestuur, IAD en Business Challenge Commissie: kamer 2.013 - telnr. 883940

RL-AGENDA

15-09 Promotie M. Houtman, 14.00 uur
15-09 Afscheidsrede prof. dr. W. Albeda
21-09 Cursus: "Ontwikkelingen op KNO-gebied"; 16.30 - 20.30 uur Fac I Auditorium, info: I. Siegelier 882302
21-09 Promotie M.J.F. Starmans-Kool, 14.00 uur
21-09 Promotie J.C.M. van Meijl, 16.00 uur
21-09 Minisymposium: Large artery wall properties basic and clinical aspects, 17.00 uur Feestzaal Bou3, info: CARIM

21-09/ Neuro-Reunion 2nd joint meeting
23-09 MECC Maastricht, info: secretariaat Neurologie 043-876543
22-09 Promotie N.G.J. Janssen, 14.00 uur
22-09 Inauguratie prof. dr. A.G.Z. Kemna, 16.30 uur
29-09 Promotie H. Koning, 14.00 uur
29-09 Promotie M.G. Heijltjes, 16.00 uur
04-10/ Congres "Joint meeting of the german and dutch pharmacological societies", TS53, info: secr. Farmacologie 88 1417
07-10

05-10 Promotie M.A.H. Groen, 14.00 uur
11-10 Lezing: dr. B. Ensink, RL; "Psychotraumatica en dissociatieve symptomen", Posjet, Vijverdal, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-877440
12-10 Promotie J.P.H. Hamers, 14.00 uur
12-10 Promotie M. Berg, 16.00 uur
13-10 Promotie I.E.M.G. Willems, 14.00 uur
13-10 Inauguratie prof. dr. C.W. Vroom, 16.30 uur

Kantooruren EFM Hoofdbestuur iedere werkdag van 10.00-11.00
Kantooruren COMAX iedere werkdag van 10.00-11.00
Kantooruren MMA iedere werkdag van 11.00-12.00
Kantooruren SIGMA ma-do van 13.00-14.00
Kantooruren AEQuilibrium woensdag van 10.00-11.00
Kantooruren IMperator iedere werkdag van 11.00-12.00
Kantooruren Alfa iedere werkdag van 10.00-11.00

EFM-Displays

Voor informatie over EFM-activiteiten zie de EFM-display op de Abtstraat 4. Deze display staat boordevol informatie over: lezingen, bedrijfsbezoeken, workshops en andere activiteiten van EFM en al haar aangesloten verenigingen. Verder liggen er inschrijfformulieren voor allerlei business courses en brochures over loopbaanperspectieven bij diverse bedrijven. Inschrijfformulieren voor Business Courses / Workshops:

- * DSM: The Industrial Marketing Experience.
- * STEP: In-house dagen 1995.

Business Challenge Commissie

De welbekende ondernemingsplancompetitie organiseren voor **Amsterdam, Eindhoven, Enschede, Groningen, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, Wageningen en Maastricht!**

Spreekt dit je aan? Meld je dan aan voor "De Landelijke Business Challenge Commissie". Brief en CV voor maandag 22 september naar EFM Hoofdbestuur, t.a.v. Babs Pierik. Voor informatie, di-wo-do 13.30-14.30 EFM-kamer (k.2013 Abt, tel 883940)

EFM-Agenda

EFM Alfa

19 september: info-avond EFM Alfa
27/28 september: excursie Brussel
18 oktober: wisselings ALV
Comax
28 september: Inhouse dag AA Groep
EFM IMperator
19 september: info-avond EFM IMperator
20 september: excursie DSM
27 september: excursie DSM
4 oktober: excursie Philips

Sigma

27 september: presentatie ING: technische analyse (FAM)

MMA

2 oktober: lezing Readers Digest

Agenda JFV Ouranos

- INTRO-WEEKEND in de Ardennen! Van 29 sept. - 1 okt. 1995 zit JFV Ouranos in de Ardennen. Jij kan ook nog mee! Kosten f 80,- per persoon, incl. eten, overnachtingen en reis. Schrijf je snel in tijdens spreekuren op de Typekamer.
- Lidmaatschap van JFV Ouranos kost slechts f 25,-. Inschrijven als lid kan tijdens spreekuren op de Typekamer. Spreekuren: Ma-di-do-vr van 12.30 - 13.30 uur. Telefoon: (043)-883071

Rechtstreeks

Woensdag 20 sept. a.s. organiseert het Rode Kruis in samenwerking met studievereniging Rechtstreeks een forum met als onderwerp 'Neutraliteit en Mensenrechten'. Het forum wordt voorgezeten door prof. mr. C. Flinterman. Achtereenvolgens komen als sprekers aan het woord: mr. R. Drouen, prof. mr. F. Kalshoven en prof. mr. Th. van Boven, en na een korte pauze is er gelegenheid tot discussie. Plaats van het forum: Collegezaal Nieuwenhof. Het begint om 19.30 uur. Iedereen is van harte welkom.

Kontaktdag Vliegende Hollanders

Op 7 oktober is er weer een contactdag in Amsterdam voor de Vliegende Hollanders (jongeren die een deel van hun jeugd in het buitenland hebben doorgebracht). Meer info: Ido (020-6156227) of Erik (015-628534).

KRO Jubileumwedstrijd

Studenten kunnen individueel of in groepsverband een radio of tv programma bedenken. De inzenders zijn geheel vrij in de keuze van onderwerpen, doelgroep en genre. Het moet wel om een programma gaan dat past bij de KRO. De hoofdprijs is uitzending van het zelfbedachte programma. Daarnaast zijn er nog voor ruim f. 5000,- aan prijzen te winnen. Het is ook mogelijk om naast kant en klare programma's ook mee te dingen met scripts, scenario's, teksten voor een hoorspel, ideeën voor radioprogramma's in te zenden.
Info: KRO Jubileumwedstrijd t.a.v. de Winter, Postbus 23555, 2302 EM Hilversum.

HOVO

RL cursussen voor 50+ers, zonder toelatingseisen en zonder examenplicht; informatie en aanmelding bij coördinator HOVO-RL Keizer Karelplein 10, di-wo 883550 overige dagen 3151.

- 18 sept: 10.30u. hoorcollege bij Lichaam en Geest, collegezaal Nieuwenhof, 13.15u. onderwijsgroep Lichaam en Geest?
- 20 sept: 13.30u. Economie Spelenderwijs practicum, Bouil.1-3, ICA-ruimte nr.7

STUDIUM GENERALE

In oktober gaat het nieuwe programma van SG van start. SG verzorgt voor studenten een groot aantal activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, wetenschap en samenleving. Gaat je belangstelling naar méér uit dan je eigen studiegebied groot is dan is SG een aanrader. Het programma vormt een aanvulling op het reguliere onderwijs en stelt je in staat thema's vanuit diverse disciplines te beschouwen. Meer info op de maandelijke posters en het SG-Bulletin. Actuele info vind je in dezerubriek en in MUIS.

Het Hete hangijzer

Het Hete Hangijzer is een redactie van studenten die i.s.m. het buro SG debatten organiseert over actuele en controversiële onderwerpen. Om de studentenredactie te versterken zijn we op zoek naar studenten (RL of HBO) met een brede algemene interesse. De faciliteiten en een budget van het SG staan ter beschikking om plannen om te zetten in zichtbare resultaten. Reacties naar buro SG, tel: 883541 (ma-do, 9.00-15.00 u.).

Open podium

Op 20 okt. vindt het eerste open podium in dit seizoen plaats, dat SG i.s.m. studentenver. Koko organiseert. Iedereen die talent denkt te hebben op het gebied van dans, cabaret, literatuur, muziek of toneel of op andere wijze weet te boeien krijgt hier de gelegenheid dit voor een enthousiast publiek te tonen. Meld je aan bij buro SG: 883541.

Van den Biggelaar debatwedstrijd

Op 26 okt. barst de strijd los om de 'Bronzen Bigtrofee'. In twee voorrondes en de finale debatteren studenten in teams van twee over brandende kwesties. Op de avond zelf bepaalt loting wie een stelling verdedigt en wie opponeert. Een jury stelt de winnaars vast van de prijzen van f 200,-, f 100,- en f 50,-. Het winnende team strijdt uiteindelijk onderling om de Bronzen Big. Laat zien dat je de redeneerkunst machtig bent. Schrijf je in vóór 16 okt. bij buro SG: 883541.

WETENSCHAPSWINKEL

De Wetenschapswinkel zoekt geïnteresseerde studenten voor de volgende onderzoeken:

- Marketingonderzoek naar de haalbaarheid van een Oosters Badhuis Maastricht. Het badhuis is bedoeld voor migranten en niet-migrant en zou ook een sociale ontmoetingsfunctie moeten hebben. FdEW-Marketing.
- Evaluatie-onderzoek logopedie in de zwakzinnigheidszorg. FdGW-GVO.
- Evaluatie van het financieel-economisch beleid van een buurtbeheerbedrijf. FdEW.
- Evaluatie-onderzoek van de wijze waarop op middelbare scholen aandacht wordt besteed aan politiek en politieke partijen.

De onderzoeken gelden als onderwijsverplichting.

- Voor meer info: Wetenschapswinkel, Looiersgracht 14, tel. 883120.

SPORT

Start programma LV&S 1995-1996

Ma. 4 sept. is het nieuwe programma LV&S gestart voor het academisch jaar 95-96. Introductie-periode: van 4 t/m 22 sept. is het programma GRATIS toegankelijk bij die activiteiten waar met "eigen" RL-docenten wordt gewerkt. Deze activiteiten vinden uitsluitend plaats in sporthal Randwijck. Voor het aanvragen/afhalen van sportkaarten en voor het inschrijven van cursussen/competities kan men terecht aan de balie van buroLV&S. Openingsdagen balie: maandag 13.00-16.30 u., dinsdag t/m

donderdag 09.00-12.00 u. en van 14.00-16.30 u. Vrijdag de hele dag gesloten.

Cursussen LV&S

De volgende cursussen worden georganiseerd: aqua-robic, ballet (klassiek), duiken, fitness, golf, hockey, jazz-dans, kajak, schermen, step aerobic, squash, tennis in- & outdoor, yoga, weerbaarheid en zelfverdediging. Voor meer informatie zie de speciale cursusfolders die te verkrijgen zijn bij buro LV&S. De sportkaart is verplicht voor alle cursussen.

Interne competities

Begin oktober starten de volgende competities: badminton, veldhockey, volleybal en zaalvoetbal. De sportkaart is verplicht voor alle leden van een team. Meer info en inschrijven bij buro LV&S.

Nachtvolleybaltoernooi

Wo. 27 sept. organiseert LV&S het 10e nachtvolleybaltoernooi in sporthal Randwijck. Max. aantal teams: 20. Een sportkaart is bij dit toernooi niet verplicht. Kosten: f 10,- p.p. incl. prijzen, ontspanning en een stevig ontbijt. Inschrijven bij LV&S.

De beste garantie voor je rijbewijs

Autorijschool B. Wellmann

- Lessen in VW Golf
- Volgens Fasenleerplan
- Proefexamen
- f 45,00 voor 60 min.

telefoon: 043 - 613798
autotel.: 06 - 52936738

ACADEMISCHE BOEKHANDEL MAASTRICHT

Postbus 1611, 6201 BP Maastricht

- Economie/bedrijfskunde
- Rechten
- Cultuurwetenschappen
- Psychologie
- Geneeskunde
- Gezondheidswetenschappen
- Verplegingswetenschap

Bouillonstraat 12
t/o Oud-Gouvernement
(043) 388 3015

P. Debyeplein 1
t/o Academisch Ziekenhuis
(043) 367 1211

Shell Gourami

The International Business Course
for All Students

Shell Internationale Stages

Are you a 3rd, 4th or 5th year (Technical) University student?

Apply now for our Business Course or

Internationale Stages. Get your application

form at your local study association, Integrand

or AIESEC office or call 070 - 377 1775.

or write to, Shell, HREH, Postbus 162, 2501 AN

Den Haag. We look forward to hearing from you!

MAAK KENNIS MET JE TOEKOMST!

Van 27 oktober tot en met 22 december organiseert de stichting Student en Praktijk weer in-house dagen voor laatstejaars studenten. Het doel van een STEP-in-house dag is het op actieve en informele wijze kennis maken met het bedrijf en een kennismaking van het bedrijf met jou. Niet zelden leidt een STEP-in-house dag tot een succesvolle sollicitatie!

Dit najaar worden er in-house dagen georganiseerd bij de volgende bedrijven:

Marketing & Sales:
Randstad
Unilever

Finance:
DSM
KPN
Philips
Shell

Financiële Dienstv.:
ABN AMRO
Credit Lyonnais
ING Groep
MeesPierson
Rabobank
Robeco Groep/IRIS

Accountancy:
Arthur Andersen
Coopers & Lybrand
Deloitte & Touche
KPMG
Moret Ernst & Young
Price Waterhouse
VB Groep

Belastingadvies:
Arthur Andersen
Loyens & Volkmaars
Moret Ernst & Young
Price Waterhouse

(Fiscale) Advocatuur en Notariaat: Boekel de Nerée, Buruma Maris, Caron & Stevens, De Brauw Blackstone Westbroek, Clifford Chance, Derks-Star Busmann, Loeff Claeyss Verbeke, Nauta Dutilh, Stibbe Simont Monahan Duhot, Trenité Van Doorne

Schrijf je in en maak kennis met je toekomst!

Meer informatie over data en inhoud van de dagen staat in de brochure.

De brochure is verkrijgbaar bij EFM, Ouranos en Integrand.

De inschrijving sluit 4 oktober. Meer informatie: STEP: 020-4449464

Vacatures gebruikersraad LV&S

In de geleiding studenten zijn miv heden 2 vacatures. De leden worden benoemd voor een periode van 2 jaar. De raad bestaat uit 10 leden en komt ca. 4 keer per jaar bijeen. Info omtrent taak en doelstellingen van deze raad kun je opvragen bij buro LV&S. Reactie's richten aan: Ben van Azen, GRAT kamer 4.136, Uns. 50, tel 881105/615668.

Zwemmen

In de periode 4 sept. t/m 15 okt. kan er alleen worden gezwommen in zwembad Heer, Laan in den Drink. Zwembad Dousberg is in deze periode volledig GESLOTEN ivm de renovatie. Voor zwemtijden vraag naar de speciale folder. Vanaf 16 okt. gaat zwembad Dousberg open.

Agenda UROS

Trainingstijden UROS-atletiek: ma/wo 18.00-19.00 u. looptraining, di/do 19.30-21.00 u. baantraining op sportpark Jekerdal (lokatie Inkom-sportdag). 20/30 sept./1 okt. UROS ledenweekend!!

ALGEMENE WETENSCHAPPEN

Mededelingen Buro Onderwijs:

De onderwijsbalie is dagelijks geopend van 09.30 uur tot 10.30 uur in Jacobstraat 14 kamer 1.002.

Op de Jacobstraat 14, 1e verdieping zijn **postvakjes** voor de studenten geplaatst.

Kijk regelmatig in je postvak ivm belangrijke informatie. Er hangt een lijst met nummers waaraan jouw naam gekoppeld is! De eerstejaars studenten zullen het eerste trimester vervoerd worden op dinsdag en donderdag naar het LUC te Diepenbeek vanaf de parkeerplaats Kapoenstraat 2. Tijdens de introductiedagen aan het LUC is het vervoer op **woensdag** en donderdag in week 38. Vertrek RL Maastricht - Kapoenstraat 2: 08.00 uur Vertrek LUC Diepenbeek - Hoofdingang: 17.15 uur Studenten dienen er rekening mee te houden dat de vertrektijden **resoluut** in acht zullen worden genomen.

CULTUURWETENSCHAPPEN

Aan alle eerstejaars CWS

Dit bulletin wordt ook door de Faculteit der Cultuurwetenschappen gebruikt om CWS-studenten te informeren over onderwijsaangelegenheden. Wij raden je dan ook aan deze rubriek ieder week te lezen.

Openingstijden onderwijsbalie

maandag 15.15 - 15.45 uur;
dinsdag: 10.45 - 11.15 uur;
donderdag: 13.00 - 13.30 uur.

Wegwijzer voor studenten

Tijdens de eerste onderwijsweek krijgen alle CWS-studenten in hun onderwijsgroep de 'Wegwijzer voor studenten 95-96' uitgereikt. In deze Wegwijzer staan alle facultaire regels en procedures vermeld waarmee je tijdens je studie CWS te maken krijgt. Mocht je de Wegwijzer niet gekregen hebben, haal hem dan af bij de Onderwijsbalie: je hebt hem het hele jaar nodig!

Postvakjes

In de koffieruimte van de Kapoenstraat bevinden zich de postvakjes van CWS-studenten. Eerstejaars studenten krijgen een postvak toegewezen na afloop van de eerste onderwijsperiode.

Studie-adviseur

De studie-adviseur van de FdCW is drs. Thijs Hoex. het wekelijks open spreekuur is op woensdagen van 9.30 - 10.30 uur, kamer 0038. Afspraken kun je maken via telefoonnummer 883616 of 883486.

Examencommissie

De secretaris van de examencommissie is mevrouw Resi Peters. Het wekelijks spreekuur is op woensdagen van 9.00 - 10.00 uur, kamer 0027. Zij is telefonisch bereikbaar via telefoonnummer 883487. De examencommissie heeft onlangs aan alle eerste- en tweedejaars studenten CWS een beschikking gestuurd m.b.t. behaalde resultaten. Studenten die deze beschikking onverhoord niet hebben ontvangen, dienen z.s.m. door te geven aan de secretaris van Examencommissie.

Informatie Universiteitsbibliotheek

Studenten die bij de Universiteitsbibliotheek een boek oftijdschriftartikel d.m.v. het Interbibliotheaire leenverkeer (IBL) willen aanvragen, hiervoor, na overleg met hun scriptiebegeleid(st)er, een groene sticker bij de onderwijsbalie af te halen en deze met de gele/blauwe IBL-kaart bij de UB in te leveren.

Studielandchap Cultuurwetenschappen

Het studielandchap CW in de Universiteitsbibliotheek (Bonnefanten) is verhuisd van de begane grond naar de tweede verdieping. De tijdschriften (lopende jaargangen) zijn van de eerste verdieping (het oksaal) verhuisd naar de begane grond, waar eerst het studielandchap was. De oude jaargangen van tijdschriften zijn verplaatst naar het oksaal. Openingstijden Studielandchap: maandag, woensdag en donderdag: 9.00 - 19.00 uur, dinsdag: 9.00 tot 21.00 uur, vrijdag: 9.00 - 18.00 uur, zaterdag 10.00 - 14.00 uur.

ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN EN BEDRIJFSKUNDE

Inschrijven voor toetsen toetsperiode 1

In de studiegids 1995/1996 is op pagina 134 de inschrijfprocedure en -termijnen opgenomen voor het inschrijven van toetsen. Indien u zich -naar aanleiding van deze procedure- dient in te schrijven voor toetsen van toetsperiode 1, is dit mogelijk vanaf 28 augustus **tot en met vrijdag 22 september**. Inschrijven na deze datum is niet meer mogelijk. Inschrijven gebeurt met ingang van dit academisch jaar **uitsluitend per computer**. Hiervoor is bij de onderwijsbalie een aantal terminals geïnstalleerd, terwijl u ook kunt inschrijven via de terminals in de computerruimte.

Registration examinations blockperiod 1

In the Study Guide 1995/96 page 60 you will find the procedures and deadlines for registration for examinations. If you have to register for

exams in examination period 1, you can do that between august 28th and **Friday, september 22nd**. Students can only register for written exams **by computer**. For this purpose there will be terminals available next to the Education Desk and students can also use the terminals in the computerroom.

Wijzigingen toetsrooster Toetsperiode 1

De toets **Programmeren in C++ (Code 1405)** voor ECT jaar 2, oorspronkelijk gepland op 2 november, is vervallen. Studenten krijgen in de plaats van deze toets een programmeeropdracht.

De toets **International relations (Code 2057K)** vindt plaats in Sporthal de Geusselt in plaats van in het hoofdgebouw. Datum en tijd (1 november, 9.00-12.00) blijft ongewijzigd.

PGO-bijeenkomst voor doorstroom studenten 1995/1996

Woensdag 20 september vindt van 08.30 uur tot 11.00 uur in kamer 1.014 een bijeenkomst plaats om de uitgangspunten en werkwijze van Probleem Gestuurd Onderwijs uiteen te zetten. Deze bijeenkomst is bedoeld voor alle nieuwe studenten die instromen in jaar 2 of hoger.

PBL meeting for incoming second and third year students 1995/1996

For new students who start in the second or third year of their study programme a PBL information session is scheduled. Aim of the session is to inform the students about Problem Based Learning. This meeting will take place Wednesday September 20 th from 08.30 - 11.00 h in room 1014.

Spreekuur Bureau Internationale Betrekkingen

De spreekuren van Bureau Internationale Betrekkingen zijn vanaf 1 september als volgt gewijzigd:
Dinsdag 11.00 - 13.00 uur
Donderdag 15.00 - 17.00 uur
Plaats: Kamer 3.030 Tongersestraat 53

Spreekuur studie-adviseur

De spreekuren van de studie-adviseur zijn gewijzigd in die zin dat het **dinsdag-spreekuur verschuift naar de woensdag**.

De wijziging betreft zowel het inloopsprek uur als het telefonisch spreekuur. Met ingang van 11 september gelden dus onderstaande gewijzigde tijden voor het spreekuur van de studieadviseur:

Telefonisch spreekuur (tel.043-883846):

- maandag van 13.30-14.00 uur
- woensdag van 9.30-10.00 uur
- donderdag van 9.30 - 10.00 uur

Open spreekuur (kamer 3.052A):

- maandag van 14.00 -15.00 uur
- woensdag van 10.00 - 11.00 uur
- donderdag van 10.00 - 11.00 uur

SMR (student micro room 3.049)

- Opening Hours SMR 1995/1996

Monday-Thursday: 09.00-21.00 hrs.

Friday: 09.00-17.00 hrs.

- General information

SMR entrance only for students/employees of the Faculty of Economics and Business Administration, collegecard required! It is not allowed to eat, drink, smoke or play computer games in the SMR. Laserprints can be collected a quarter to and past each hour.

- The SMR will be closed on:

10 November, 13.00-17.00, maintenance;
05 December, 17.00-21.00, surprise-evening;
23 December '95/1 January '96, 09.00-21.00, Christmas vacation;
02 February '96, 13.00-17.00, maintenance;
19/21 February, 09.00-21.00, Carnival;
22 February, 17.00-21.00, Carnival;
05/08 April, 09.00-21.00, Eastern vacation;
12 April, 13.00-17.00, maintenance;
16/17 May, 09.00-21.00, Ascension holidays;
27 May, 09.00-21.00, Whit monday;
07 June, 13.00-17.00, maintenance;
08/12 July, 17.00-21.00, summer period;
15/31 July, 13.00-21.00, summer period;
01/16 August, 13.00-21.00, summer period;
19/23 August, 17.00-21.00, summer period.

Reductiebureau Economie

Het Reductiebureau Economie is dinsdag t/m donderdag geopend van 10.30 uur tot 12.30 uur. Boeken moeten binnen een week na bestelling afgehaald worden, anders kunnen we niet garanderen dat het boek nog aanwezig is. We verkopen naast boeken en literatuurklappers ook kantoorartikelen.

GENEESKUNDE

Bureau Onderwijs

VOORTGANGSTOETS FdG

De eerstvolgende Voortgangstoets voor studenten van de FdG wordt afgenomen op **WOENSDAG 27 SEPTEMBER 1995** vanaf exact 9.00 tot 13.00 u. in Tennisal/Sportel DOUSBERG, Dousbergweg 4.

Studenten zijn alleen gerechtigd om een toets te maken als zij een geldige collegekaart (= collegekaart + bewijs van inschrijving van het lopend acad. jaar) kunnen overleggen. Studenten die hun geldige collegekaart tijdens de toets niet bij zich hebben **ZIJN VERPLICHT** deze de volgende (werk)dag tussen 11.00 en 12.30 u. te laten zien bij het secretariaat EPG/VBC.

De zalen zijn open vanaf 8.30 u. Iedereen dient om 8.50 u. in de zalen aanwezig te zijn, de deuren gaan om 8.55 u. dicht.

De deelnemerslijst ligt ter inzage bij de informatiebalie (UNSSO, k. 1.150A), controleer uw gegevens, vermeende onjuistheden zo snel mogelijk doorgeven.

De optisch leesbare antwoordformulieren mogen **UITSLUITEND** met een HB-potlood (= zacht) ingevuld worden, denk aan een gum. De **ANTWOORDSLEUTEL** ligt vanaf 13.00 u. ter inzage bij de informatiebalie. De **GETYPE COMMENTAREN** inleveren vóór dinsdagmiddag 3 oktober 17.00 u., deze liggen ter inzage bij de informatiebalie v.a. dinsdag 10 oktober. De **TOETSRESULTATEN** zijn **uiterlijk 25 oktober** beschikbaar. Voor het reglement van orde wordt verwezen naar de Facultaire Studiegids Geneeskunde 95/96.

Bureau Internationale Betrekkingen

Voorlichting over studie en stages in het buitenland academisch jaar 95/96 woensdag 11 oktober 14-16 uur Groene Zaal.

De goedkeuring voor de Erasmus Beurzen Ac.Jaar 95/96 is binnen!! Er zijn beurzen voor o.a. Groot-Brittanie, Frankrijk, Spanje, Italië, Zweden,

Noorwegen, België en Duitsland. Meer informatie bij Bureau Internationale Betrekkingen tijdens de spreekuren en tijdens de voorlichting op woensdag 11 oktober. **Belangrijk: aanmelding voor 1 december 95!!** Voor meer informatie: Infotheek Bureau Internationale Betrekkingen, nivo 1, kamer 1.143, tel. 881173. Spreekuren: elke dinsdag en vrijdag van 12.30-14.00 uur.

Medische Astrologie

Deze lezing organiseert CCG op 19 september om 19.00 uur in de Groene Zaal (0.406) op Uns50. De lezing wordt gehouden door dhr. R. van Doorn. In het begin van de lezing wordt het begrip astrologie verklaard. Hierna volgt een duiding van het karakter en de gezondheids-toestand aan de hand van een voorbeeldhoroscoop. Vooral het medisch aspect zal ruim aandacht krijgen. Tijdens het laatste gedeelte is er gelegenheid tot het stellen van vragen. De toegang is vrij.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Openingstijden Bureau Onderwijs FdGW

De balie van Bureau Onderwijs is open van 10.00-11.00 uur (tevens AGORA-reductieburo) en van 15.30 - 16.00 uur. Het spreekuur van Bureau Onderwijs is van 10.00-11.00 uur en van 15.00-16.00 uur. Wij verzoeken jullie vriendelijk doch dringend aan deze tijden te houden.

Oproep voor Student-adviseurs faculteitsbestuur

De vertrouwenscommissie van de FdGW roept kandidaten op voor de functie van student-adviseur in het Faculteitsbestuur. Overeenkomstig het faculteitsreglement benoemt de faculteitsraad 2 student-adviseurs voor een periode van één jaar (september 1995-september 1996). Herbenoeming is mogelijk. De vergoeding is overeenkomstig de vigerende regeling. Schriftelijke reacties dienen uiterlijk vrijdag 15 september te worden ingezonden aan de secretaris van de vertrouwenscommissie, dhr. J. Wintgens, Faculteitsbureau FdGW, UNS 50. Inlichtingen bij J. Wintgens, UNS 50, kamer 1.246, telefoon 1440.

Gevraagd:

Stagiair voor het opzetten en uitvoeren van een evaluatiestudie van het project: "Hulp voor mishandelde vrouwen". Dit preventieproject wordt sinds twee jaar uitgevoerd in een deel van Santiago. Voorwaarden: redelijke beheersing van de Spaanse taal, bereidheid om 3-5 maanden in Chili te verblijven, studie Gezondheidswetenschappen. Voor meer informatie: GGD Maria Jansen 043-821804

Studentenberaad

Het studentenberaad bestaat uit studenten die zitting hebben in het Faculteitsbestuur, de Faculteitsraad en de Opleidingscommissie. Wij vergaderen elke week. Heb je vragen of opmerkingen? Laat het ons weten via ons postvak in de koffiekamer van Bureau Onderwijs of bel Jedidja 634232. Actuele onderwerpen:

- * Onderwijs- en examenregeling vastgesteld in Faculteitsraad
- * Nieuwe VGT in november
- * Docentenprofessionalisering
- * Kwaliteit van onderwijs

Bureau Internationale Betrekkingen Faculteit der Gezondheidswetenschappen

STIR-SWOL-subsidies

Spreekuur voor studenten met vragen over buitenlandse stages *iedere dinsdag en donderdag van 12.30 - 14.00 uur*. Ook studenten die een verklaring willen hebben voor terugvordering geld OV-jaarkaart kunnen dan terecht. Annie Simon, BIB-FdGW, Uns. 50, kamer 1.301.

Scope on the Globe 1995

Landelijke informatiebeurs over studie en stage in het buitenland, 22 september 1995, RAI Amsterdam. Brochure verkrijgbaar bij Annie Simon, BIB-FdGW, Uns. 50, kamer 1.301.

.Gezocht:

Vrouwelijke proefpersonen met bloedarmoede in de leeftijd van 20 - 30 jaar.

WAARVOOR? Onderzoek naar het effect van lactoferrine (een melkeiwit) op de opname van ijzer. Lactoferrine stimuleert mogelijk de benutting van ijzer uit de voeding. Hiervoor zoeken we vrouwen met een lage ijzerstatus. Voor de selectie is het daarom nodig om bloed af te nemen en daarin te bepalen: - het hemoglobinegehalte (een ijzerhoudende zuurstofdrager); -het serum ferritine (een maat voor de ijzervoorraad in je lichaam).

INDIEN JE AAN DE SELECTIECRITERIA VOLDOET, VRAGEN WE HET VOLGENDE: Gedurende 10 weken 9x naar de RL te komen om een ontbijt te nuttigen en een ijzerabsorptietest te ondergaan. In deze periode van 10 weken wordt gedurende 8 dagen de voeding door de RL verstrekt.

VERGOEDING: - 1x bloedafname: fl. 10,00; - deelname gehele onderzoek fl. 400,00

INFO: Professor W. Saris, vakgroep Humane Biologie, telefoon 881743 Ir. E. van den Heuvel, TNO-Voeding te Zeist, telefoon 03404-44236

RECHTSGELEERDHEID

Openingstijden Onderwijsbalie BO

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Colleges

Voor data, locaties en tijden raadpleeg de roosters en/of informatieborden van de onderwijsbalie.

Fiscaal recht

Symposium 'Internationale winstallocatie' op vrijdag 27 oktober van 14.00-18.00 uur in de Collegezaal Ts53. Sprekers zijn: mr W.A. Ruiter, prof. dr A.H.M. Daniels, dr J.Ch. Caanen. Dagvoorzitter: prof. dr J.F.M. Giele. Informatie en inschrijving bij mevr. A. Lankkamp, tel. 883148.

Arrondissement Nieuwenhof 1995/1996

De openingsbijeenkomst voor het practicum is gepland op woensdag 27 september 1995 van 19.00-21.00 uur in de Collegezaal Nieuwenhof. Een nieuwe handleiding is verkrijgbaar aan de onderwijsbalie.

Student member of the board of editors, the Maastricht Journal of European and Comparative Law.

Applications are invited for the position of student member of the Board of Editors of "The Maastricht Journal of European and Comparative Law". This is the faculty law journal coordinated by METRO. It focuses on

issues of European and Comparative law, and in particular on European "ius commune". The journal is published in English.

Responsibilities: Attend and contribute to meetings of the board of editors (held approx. once every six weeks). Liaise with, and encourage submission of articles from amongst the student body.

Review articles submitted to the journal.

Necessary Qualifications: Interest in European and Comparative law. Third or Fourth year student with good grades. Excellent knowledge of English (passive and active).

This is an unpaid position lasting for one year from September 1995. The successful candidate will receive a complementary subscription of the journal.

Applications are invited in writing (in English) by 15th September and should include information on the applicant's legal interests and grades and a curriculum vitae.

Inquiries and applications should be addressed to L. Waddington, Editor of The Maastricht Journal, Lenculenstraat 14, tel: 883253.

Bureau Stages

- Van Rijkswaterstaat Maastricht ontvingen we een interessante onderzoeksopdracht die geschikt is voor scriptie of stage: Publiekrecht, internationaal recht, milieurecht. Start november 1995.

- Bij Europese instelling te Maastricht is een stageplaats voor de duur van zes maanden aangeboden, in het studiejaar 1995-1996.

- Per direct: stageplaats bij LOZO venlo, betreft: hoorzittingen bezwaarschriften watersnoodregeling bedrijfsleven.

Informatie bij Ellen de Krom stagecoördinator Nederlands recht. Spreekuur Maandag 13.00-14.30 uur, kamer 2215 OG.

CAFE METAMORFOOS

Kleine Gracht 40-42 (hoek Markt)

Studenten let op!

vanaf woensdag 16 augustus

Dagschotels 8,⁵⁰
Weekmenu's 12,⁵⁰

Op maandag,
dinsdag en
woensdag
studentenborrelavonden

**Bier & fris
2 piek**

**JE RIJBEWIJS
BINNEN
2 MAANDEN!**

NU BIJ

AUTO- MOTORRIJSCHOOL

**GERBERGA
WIDDERSHOVEN**

Examendag en -tijdstip
naar keuze

043-643855

Als je voor kwaliteit kiest.

Je moeder riep nog: "Zul je goed voor jezelf zorgen!" Geen zin meer in half aangebrande macaroni met prut? Koop **Eerstejaars koken** van Cassandra en Yvonne Kroonenburg voor basisinformatie over goed en goedkoop koken. Voor f27,90 in boekhandel of warenhuis.

**Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 251978**

literatuur

Agenda

donderdag 14 september

Eden 300 SL, muziektheater, try-out, Kruis v Bourgondië/Schola Gregoriana Amby, Kruis v Bourgondië, 20.30

vrijdag 15 september

Anton Webern herdenking, Wil Verbesen en Peter Soeters, Willem IIJstekezaal, Conservatorium, 20.00

If Shadows could March, dans, De la Fuente e.a., Lösstheater, 20.30

Een avond vol teleurstellingen, De Solaria's, Kumulusbeater, 20.30

Musica Sacra:

Vespers en Mis, Utr. Stud. Greg. Koor, Ol. Vrouwekerk, 18.00

Eden 300 SL, muziektheater, Kruis v Bourgondië/Schola Gregoriana Amby, Kruis v Bourgondië, 20.30

Die Schöpfung, Haydn oratorium, Musica Antiqua & Chorus Musicus Köln, Ol. Vrouwekerk, 20.30

Mildes Licht en Miserere, koorconcert, Capella Frisiae, St. Servaaskerk, 23.00

Madib, oud-Arabishe muziek, Sheikh Ahmad Mohammed Barrayn & Ens., Lutherse Kerk, 23.00

zaterdag 16 september

De Meid, toneel, M'46, 't Pesthuys, 20.00

Een avond vol teleurstellingen, De Solaria's, Kumulusbeater, 20.30

Open Podium, variëteit, COC, Bogaardenstr 43, 21.00

Groove party, swingavond, Dj's Yo & Appie, Lösstheater, 21.00

Musica Sacra:

Des canyons aux étoiles, concert, Ens. Messiaen Academie, St. Annakerk, 15.00

Sonates van Biber en Kubnau, Kaori Uemura & Siebe Hienstra, Cellebroederskapel, 16.30

Vespers, Neva Ens. St. Petersburg, Ol. Vrouwekerk, 18.00

Eden 300 SL, muziektheater, Kruis v Bourgondië/Schola Gregoriana Amby, Kruis v Bourgondië, 20.30

Die Erschöpfung der Welt, Kagel oratorium, Radio Symf. Ork. & koren, Vrijthoftheater, 20.30

Madib, oud-Arabishe muziek, Sheikh Ahmad Mohammed Barrayn & Ens., St. Servaaskerk, 23.00

Le noir de l'étoile, percussie, Nieuwe Slagwerkgroep A'dam, St. Janskerk, 23.30

zondag 17 september

Zigeunermiddag, muziek, dans, handlezen, Swing 42, Lösstheater, 15.00

De Meid, toneel, M'46, 't Pesthuys, 20.00

Musica Sacra:

Missa Sine Nomine, Basilica Koor Ol. Vrouwebasiliek, Ol. Vrouwekerk, 10.00

Storbandsmässan, Capella Sancti Servatii, Servaaskerk, 11.30

Music in Westminster 1535, motetten, The Cardinal's Music, Ol. Vrouwekerk, 15.00

Ausklänge des vergangenen Tages, hedendaagse muziek, Ensemble '88, Cellebroederskapel, 16.30

De Creazione Mundi, erdedienst, Vrouwen Kleinkoor Orpheus Nijmegen, St. Janskerk, 16.30

Gospels, The Celebration of Praise Ens. St. Servaaskerk, 18.00

maandag 18 september

Le Nozze di Figaro, uitlegavond, Len van Schaik, Conservatorium, 20.00

dinsdag 19 september

Dutch Swing College Band, Pim Jacobs en Louis van Dijk, traditionele jazz, Vrijthoftheater, 20.15

Eden 300 SL, muziektheater, Kruis v Bourgondië/Schola Gregoriana Amby, Kruis v Bourgondië, 20.30

Restwarmte en Rottweiler, toneel, Het Vervolg, Zaal Het Vervolg, 20.30

woensdag 20 september

Ublat, dans, Itzik Galili en Jennifer Hanna, Vrijthoftheater, 20.15

Eden 300 SL, muziektheater, Kruis v Bourgondië/Schola Gregoriana Amby, Kruis v Bourgondië, 20.30

Restwarmte en Rottweiler, toneel, Het Vervolg, Zaal Het Vervolg, 20.30

Exposities

Jef Diederens, gemengde technieken en olieverven, Gal. FAII, Brusselsestr 80, t/m 9 okt, do 16.00-20.00, vr t/m zo 13.00-17.00

Katheryn Trenshaw, maskers, sculpturen en werk op papier, met als thema "sexuele kindermishandeling", Gal. Dorine Fijckman, Rechstr 96, t/m 7 okt, do t/m zo 13.30-17.00 en Gal. Lot Duynstee, Hoogbrugstr 18, t/m 7 okt, do en vr 13.30-17.00, za 11.00-17.00

Bert van Mourik en **Hans Hansen**, schilderijen / **Barbara Blasing**, keramiek, Gal. Artisart, Grote Gracht 43, t/m 7 okt, di t/m za 13.30-17.30

Nieuwe oogst, diverse kunstenaars/vormgevers, eindexamenpresentatie 1995, Gal. Amarna, Rechstr 84, t/m 30 sep, di t/m za v.a. 12.00

Films - Speelweek: 14 t/m 20 september

Filmtheater Lumière, Bogaardenstraat 40b

Muriel's Wedding, dag, 20.00

Ed Wood, dag, 20.30

Ludwig 1881, dag, 22.00

Cinema Palace, Wycker Brugstraat 1

Free Willy II, dag, 16.15

The Lion King, dag, (beb ma) 18.30

Under Siege II, dag, 16.15, 18.45, 21.30, za, zo en wo ook 14.00

While You Were Sleeping, dag, 16.15, 18.45, 21.15, za, zo en wo ook 14.00

De Leeuwekoning, za, zo en wo 14.00

Les Film du Paradis: "A Bout de Souffle", ma 18.15

A Bronx Tale, dag, (beb ma) 21.15

Sneak Preview, ma 21.00

MGM-Maastricht, Wilhelminasingel 39

The Cowboy Way, dag, 11.15, 13.45, 16.15

Braveheart, dag, 13.00, 16.30, 20.15

De Leeuwekoning, dag, 13.15

Casper, dag, 13.15, 16.00

Under Siege II, dag, 13.15, 16.00, 18.45, 21.30

French Kiss, dag, 13.15, 16.00, 21.30

First Knight, dag, 18.45, 21.30

Batman Forever, dag, 16.00, 18.45, 21.30

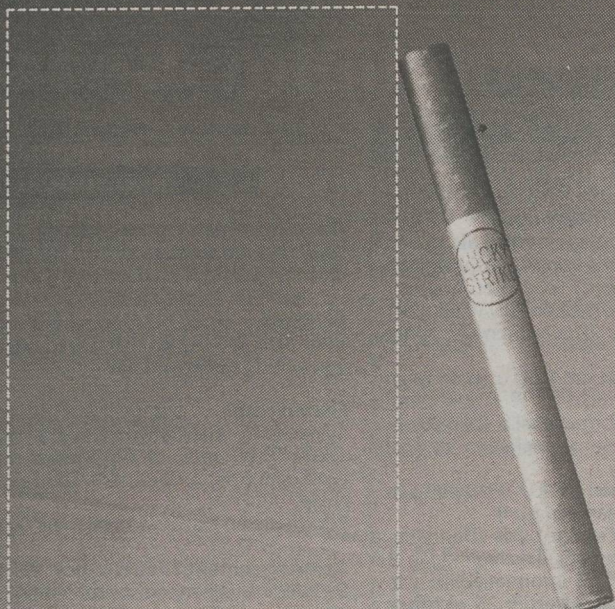
Congo, dag, 18.45

Crimson Tide, dag, 18.45, 21.30

Ciné-K, Bernardusstraat 13

La Reine Margot, dag, 21.00

Voor degene die alles
zelf wil ontdekken.

Lucky Strike. Nothing else.

Brengt de gezondheid ernstige schade toe, k.b. 4.10.1994, Stb. 720.

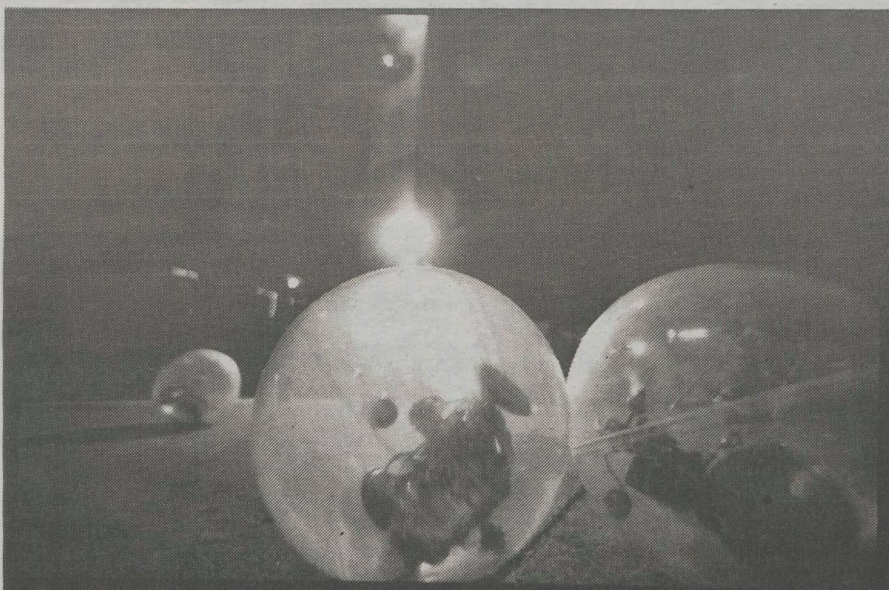

Eens werd er in de grote silo's van het Landbouwbelaag graan opgeslagen. De schuifdeuren van de loods werden door ruwe werkmanshanden opzijgeschoven en juten zakken gleden langs de wentelende glijbaan drie verdiepingen naar beneden. Nu stroomt water langs de blauwgeschilderde glijbanen, hangen er panelen aan de muren en rollen mechanische ballen over de betonnen vloer.

In het gebouw aan de Maas exposeren 22 kunstenaars onder de verzamelnaam Mycelium. De titel verwijst naar de ondergrondse voedingsstructuur van paddenstoelen. Fijne zwamdraden vertakken zich vanuit het midden en vormen van daaruit nieuwe centra. Zo willen de kunstenaars ook een stelsel van levende verbindingen creëren, niet alleen met elkaar, maar ook met de bezoekers van de tentoonstelling. Bij toerbeurt spelen de kunstenaars suppoost en wijzen ze de weg in het spaarzame verlichte gebouw met zijn wenteltrappen en kunst op onverwachte plekken. Een roze schijnsel lokt de bezoeker naar een kleine nis, waar je Marjan Laapers "Echo" vindt. Een gladde waterspiegel reflecteert een roerloos meisjesgezicht. Op eens knippert ze met haar ogen. Een sprookjeseffect, tweeweggebracht door videobeelden die in het water weerspiegelen. De betovering wordt verbroken door een harde schreeuw die hol door de loods klinkt. Hanneke van Buitenen, een van de initiatiefneemsters van de tentoonstelling,

Kunstenaars als suppoost in Landbouwbelaag

Een silo vol kunst

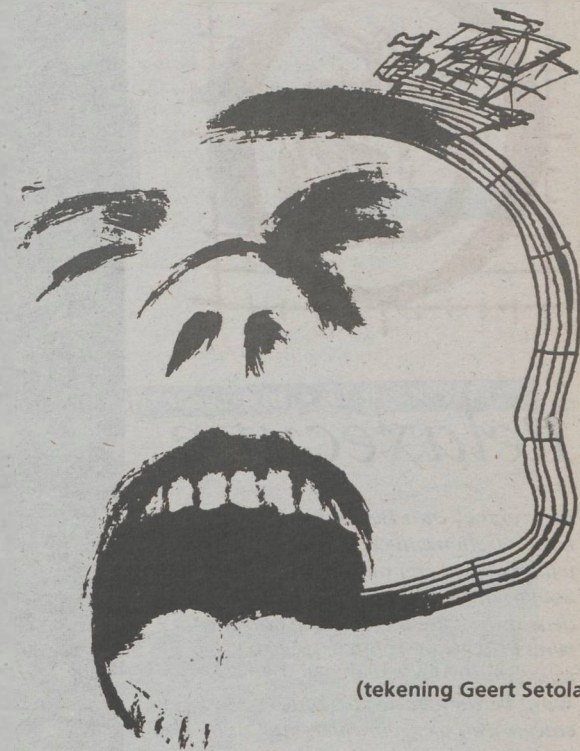

De wandelende ballen van Willem Oudekerk (foto Nelis Tutkey)

roept naar een robot die even daarvoor nog roerloos aan het plafond hing maar nu, geactiveerd door het geluid, met aapachtige bewegingen naar het midden beweegt. Deze 'Slingeraar', een werk van Willem Oudekerk, maakt deel uit van diens 'Mechanische Dierentuin'. Op de grond rolt een 'Kudde Ballen'. De lampen om het ballenhok flitsen aan en uit. Een tweewielig voertuigje in de glazen ballen, dat op licht reageert, laat ze bewegen. "Een simpel onhandig volkje", meldt de tekst op een pilaar. En zo ziet het er ook uit. Een enkele bezoeker begint zelfs tegen ze te praten, als waren het werkelijk levende wezens. Willem Oudekerk heeft de koele robots bijna aibaar gemaakt, zoals Anneke Wildeman de grauwe pilaren zacht heeft willen maken door ze aan te kleden met négligéstof en fluweel. Marianne Slangen heeft de hele inboedel van een studenterkamer ingepakt met geluidwerend tapijt, daarmee zinspelend op haar slechthoerendheid. Zelfs de borden, de pick-up en een keteltje zijn ingepakt in het grauwe kleed, waardoor het lijkt of overal een

dikke laag stof op ligt. Niet alle kunstwerken nodigen uit om bekeken te worden. Zo blijven de borduurpatroontjes van Sylvia ten Kleij vaag gepriegeld en zou ik, als er niet bijstond dat het een kunstwerk was, Ruud Vondenhoffs gestapelde berg hout zonder scrupules in de kachel gooien. Ook "Grip", werk van Henk Bexkens lijkt snel bekeken. Tot je Bexkens zelf tegenkomt en je samen om het kunstwerk heendraait, op je knieën door de opening in de massieve kist kijkt en met je ogen het van spiegelen naar mat veranderende oppervlak aftast. Mycelium is vooral een ontdekkingstocht langs vele verschillende vormen van kunst door een imponerend gebouw. Soms zelfs wijst de kunstenaar je met zijn werk de mooiste plekjes van het gebouw. Zoals Caroline Wiglevan die je via haar werk dat langs en op de trap getoond wordt, meeneemt naar de vijfde verdieping. Het uitzicht dat je over de Maas hebt, als je daar een van de kleine raampjes openmaakt, is alleen al de moeite van een bezoek waard.

Tineke Oosterloo

(tekening Geert Setola)

René Verspeek, directeur van de economische faculteit:

"Ik behoor tot de categorie mensen die geen verstand heeft van muziek. Ik kan geen noot lezen. Ik weet niet eens het verschil tussen een tenor of een bariton." "Maar ik hou erg van opera, hoewel ik niet altijd een operaliefhebber ben geweest. Zo'n vijftien jaar geleden begon ik me te interesseren voor klassieke muziek, daarna ontdekte ik opera. Mijn smaak is verder ontwikkeld, zegt men dan mooi." "Ik vind opera mooi vanwege de muziek en de zang. Bovendien is het leuk om naar te kijken. Het heeft wel vaak iets gekunstelds: twee mensen op het podium die zogenaamd voor elkaar verborgen moeten blijven, terwijl ze zingen uit volle borst. En de teksten hebben meestal de diepgang van het pierebadje op de Dousberg."

Hemelhoog

"Afgelopen vrijdag heb ik me goed vermaakt met de opera *Un ballo in maschera* van Verdi in het Theater aan het Vrijthof. Maar de mooiste opera heb ik rond Pasen in Amsterdam in de Stopera gezien: *De Italianen in Algiers* van Rossini, geregisseerd door Dario Fo. Dat was echt prachtig. Een heel andere encenering: fietsende mensen op het toneel, een schuin vlak op het podium, iemand die van boven naar beneden duikelde met allemaal vuurwerk. Heel modern allemaal. In het verhaal moeten er op een gegeven moment boten van Italië naar Algerije varen. Om dat uit te beelden, waren er allemaal doeken over het podium gespannen die op zo'n bepaalde manier bewogen dat het net golven leken. Het had allemaal iets circusachtigs. Bovendien zaten er allemaal leuke spitsvondige dingetjes in. Toen het afgelopen was, kwam ik wel tot de ontdekking dat ik meer op het spektakel had zitten letten dan op de muziek."

"In vergelijking met die opera van Rossini, was *Un ballo* heel statisch: er stonden tekst en noten op papier en alles werd keurig netjes nagezongen. Niet dat ik kritiek heb op de voorstelling van de Volksopera. Ik begrijp best dat een reisgezelschap rekening moet houden met de grootte van het decor. Waarschijnlijk was het budget ook kleiner."

"Tien jaar geleden was ik nog nooit naar een opera geweest. Nu ga ik toch wel zo'n zes keer per jaar naar de opera. Ik vind dat we op dat gebied in en rondom Maastricht toch weinig te klagen hebben. De programmering van de schouwburg is er de laatste jaren erg op vooruit gegaan."

"Binnenkort staat het museum Van Bommel-Van Dam op het programma. Daar is een overzichtstentoonstelling van de schilder Frits van der Zander. Hij schildert abstract, geïnspireerd door de natuur. Vooral zijn eigen tuin speelt een hoofdrol. Ik heb zelf een paar schilderijen van hem. Het bijzondere aan zijn werk zijn de kleuren: aan de ene kant zijn ze rustgevend, maar aan de andere kant roepen ze om aandacht. Zijn schilderijen zijn ook op een verzorgde manier abstract, daar hou ik van. Bij abstracte kunst zeggen mensen al snel: "Dat kan een kind van vier nog beter." Dat zal ik niet zo gauw zeggen, zeker niet over het werk van Van der Zander. Zijn werk geeft het gevoel dat er wel over nagedacht is, dat iemand zijn hart en ziel erin heeft gelegd. Voor mij hoeft het niet iets voor te stellen. Dat vind ik zelfs wel prettig, want dan kan ik er mijn eigen fantasie op loslaten."

"Het is ook leuk om een keer iets anders te zien: De musea in de omgeving zijn allemaal erg goed, maar ze hebben allemaal collecties die elkaar overlappen. Het lijkt wel of er één lijst is met kunstenaars die in een museum mogen hangen."

Judith Kuijk

Stratego spelen om elkaars karakter te leren kennen

Tactiek en theater

Op veel deelnemers hadden de organisatoren niet gerekend. Maar dat er maar zestien spelers mee zouden doen aan het eerste Limburgse Strategokampioenschap, dat was toch wel iets minder dan verwacht. "Liever tien mensen die leuk een spelletje spelen dan veertig en een rotsfeer", praat organisator Roel Eefting zichzelf moed in. Er dan zachtjes, zichzelf tegensprekend, aan toevoegend: "Maar ik had toch op wat meer deelnemers gehoopt, dat is toch gezelliger."

Het zat de organisatoren van de Stichting Internationale Stratego Kampioenschappen niet mee. Aangekondigd was dat een bekende persoonlijkheid het spelletjeskampioenschap zou openen. Maar helaas, niemand van het college van Burgemeesters en Wethouders had gereageerd op de uitnodiging van de organisatoren. Ze hadden nog met de gedachte gespeeld om een bekende MVV-speler het festijn te laten openen, maar dat was er ook niet van

gekomen. Als de spelers na vijf minuten hun stukken op het bord hebben gezet, verstomt het gemompel. Straffe blikken richten zich op het speelveld. Op de grond naast de Maastrichtse Pascal de Boer staat wat verloren een plastic tas met zijn eigen spel. De organisatie had aangeraden het eigen speelbord mee te nemen, voor het geval er te weinig zouden zijn. Pascal had zijn bord thuis kunnen laten. Tegenover hem stelt de meest opvallende speler van het deelnemersveld zijn maarschalken, bommen en spionnen op. Stefan Dooms uit het Vlaamse Wilnik houdt wel van een beetje uiterlijk vertoon. Hij heeft voor de gelegenheid een strategoblaauw generaalsjasje, versierd met blinkende knopen en gele epauletten aangetrokken. Op zijn borst prijkt een medaille. "Hij is een uitsloover met gevoel voor theater", lacht de Letse Agita Luse, de enige vrouw in het deelnemersveld. Ze speelt maar een keer of tien per jaar Stratego, wanneer ze haar Belgische vriend bezoekt. "Het fascinerende van het spel is dat je het karakter van je tegenspeler leert kennen," vindt ze. Ieder heeft zo zijn eigen tactiek om het vaandel van de tegenstander te veroveren. "Rechtshandige mensen zetten hun

zwarte stukken vaak aan de rechterkant, daar moet je op inspelen", weet Dave van Leeuwen, electronicastudent uit Hilversum. De Heerlense Arno Habets, die alleen meedoet omdat hij 'toch niks te doen had vandaag', vindt het al die tactische verhandelingen maar onzin. "Je moet gewoon goed kunnen bluffen", vindt hij. Arno is een van de drie Limburgers die meedoen aan het kampioenschap. Anderen komen uit de rest van het land. Het is hen niet gelukt via de eigen provinciale voorrondes door te dringen tot de finale en ze proberen het nu in Limburg. Dat is handig bekeken want met zo weinig deelnemers is de kans op een finaleplaats groter. Ter vergelijking: bij het Gelders Kampioenschap streken 68 mensen om elkaars vaandel. Organisator Roel Eefting heeft het vertrouwen in Limburg nog niet verloren. "Volgend jaar zullen het er hier ook meer deelnemers zijn. De meeste volwassenen schamen zich ervoor om mee te doen. Als ze eenmaal door het spel gegrepen zijn, komen ze er niet meer van los. Mij kun je midden in de nacht wakker maken voor een spelletje Stratego."

Tineke Oosterloo

(In deze wekelijkse rubriek vertellen medewerkers en studenten van de RL over hun mooiste, meest bijzondere culturele belevenis)

Relaxexecutie

Een verzoek aan Belgische, Franse en Duitse wettenmakers: zoudt U niet willen overwegen om in de zomermaanden (zeg, mei-september) de standrechtelijke executie van fileveroorzakers mogelijk te maken? De relaxexecutie, dus?

Want verdienen de volgende categorieën weggebruikers niet al bij de oprit naar de snelweg, of desnoods bij het tolstation, een nekschot?

- Lada's, Volga's en andere Oostblok-prullaria beladen met 20 uitgemergelde vakantie(?)vierders die de achterruit gebarricadeerd hebben met schier eindeloze balen voodoo die zich voortzetten op het dak en in aanhangwagentjes waarvan je eerlijk gezegd vermoedt dat de familie de huisgeit plus het benodigde stro medesjorren.

- Iedere gek die de kar heeft volgestouwd met alle denkbare ontspanningsparafernalia zoals wij daar hebben fietsen voor de gehele familie, surfplanken voor de gehele familie, twee ton aan uitklapstoeltjes, -tafeltjes, -barbecues, -parasols, de opgeblazen rubberboot alsmede luchtbedden voor de gehele familie, lekkende buitagastanks, alsook beddegoed inclusief twee kussens voor de gehele familie (én eventueel de huisgeit plus het benodigde stro).

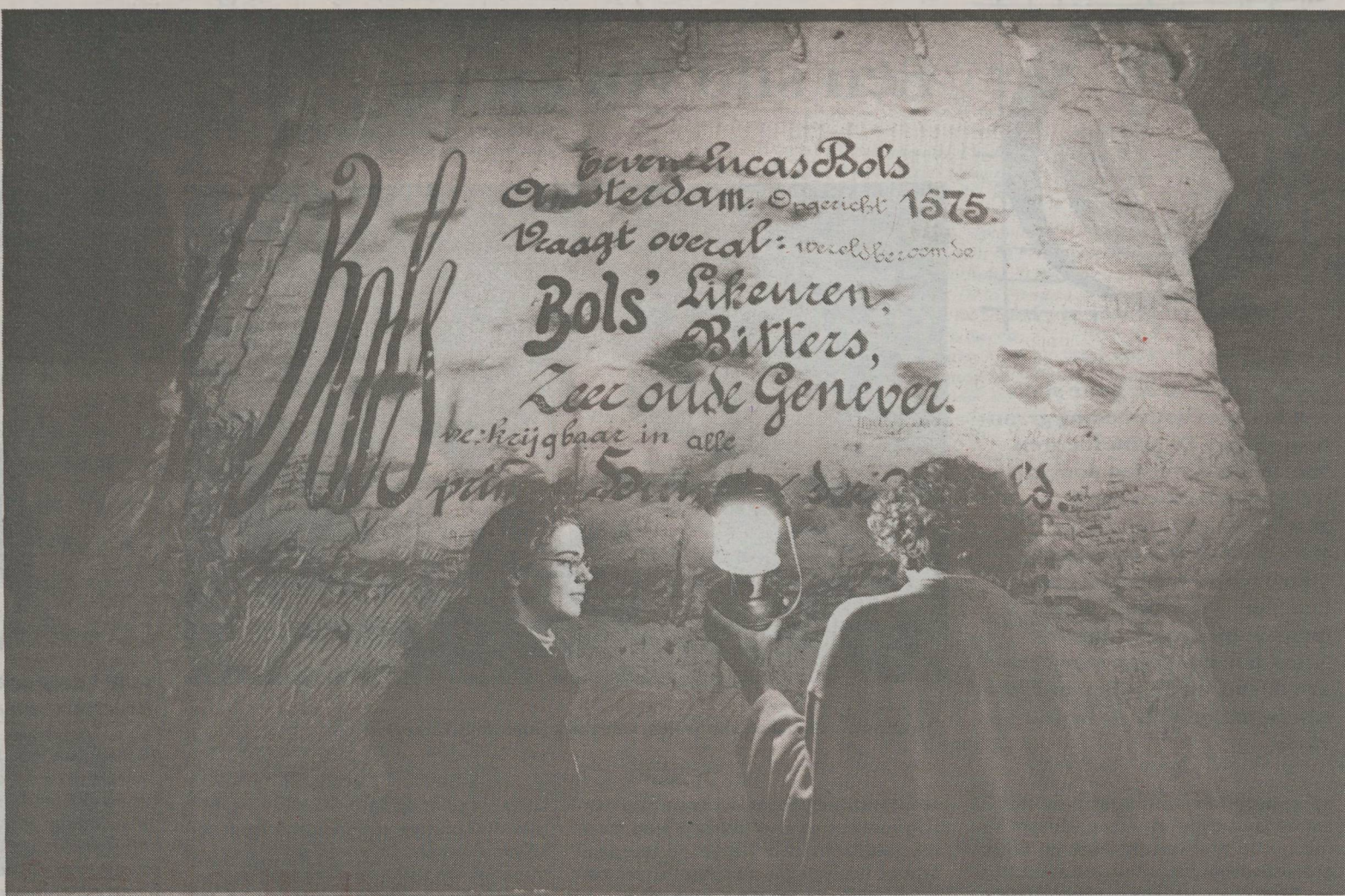
- Elke mafkees die weet dat de maximaal haalbare snelheid van de brik rond de 80.005 kilometer per uur ligt, en het voornemen heeft om enthousiast Nederlandse vrachtwagens met-snelheidsbegrenzer bergop te gaan inbale. De manoeuvre begint ongeveer bij Avignon, en tegen de tijd dat de Luxemburgse grens in zicht is stoot pa triomfantelijk de vuist in de lucht ("Yes!") omdat de vrachtwagen van de firma Jan Vos (die door de professional achter het grote stuurwiel ongeveer op zijn ruggemerg naar de basis wordt teruggereden) eindelijk gepasseerd is.

- De criminele krankzinnige die bij dag en nacht, tij en ontij op de rem gaat staan, en geen benul heeft van het feit dat het loslaten van de gaspedaal eveneens leidt tot snelheidsvermindering? Diezelfde gek die dus dit gedrag vertoont indien er - zoals de Fransen dat zo fraai gearrangeerd hebben - een lichtbak boven de weg hangt waarop in geval van calamiteit verstandige boodschappen geformuleerd kunnen worden (zoals bijvoorbeeld File! Snelheid verminderen!) maar waarop meestal slechts de buitentemperatuur vermeld staat: "Pa! Remmen!! Hoe warm is het!?", zodat spoedig de melding "File! Snelheid verminderen!" mag verschijnen.

- De misdadige idioot die dat sleurkot achter het gemotoriseerde lor hangt zonder handen, remmen, verlichting, asdruk, belading, schokdempers en anderszins essentiële technicalia te controleren waardoor bij het bergaf scheuren ("Pa! Wat gaan we lekker bergaf!") hij een miniem zijwindje de sleephut aan flarden wordt gereden, als het een beetje meezit de herm in, maar in het misdadigste geval tegen een nietsvermoedend passant op de linker rijbaan.

Ik ben in ieder geval volledig vóór dergelijke relaxexecuties!

Eva

Zeer oude reclame voor zeer oude genever in het holst van de Sint Pietersberg. Links Marjan Melkert (foto Nelis Tutkey)

Dode duiven tegen vernielzuchtige berglopers

Als de Sint Pietersberg er niet was geweest, was zij er misschien ook niet geweest. "Mijn grootouders hebben zich op de Sint Pietersberg verloofd," vertelt Marjan Melkert trots voordat ze de berg in gaan. Boven op de berg, in café Casino Slavante, neemt ze een slokje van haar koffie. De gaslamp staat al schoon te branden terwijl we op de veranda zitten. Het gebouwtje biedt een wijde blik over de Maas en de daarachter liggende blokkendozen van Randwijck. Het Casino komt binnenkort op de lijst van cultuur-monumenten te staan. Dat betekent dat het voortaan beter beschermd zal worden en misschien zelfs hier en daar een extra opknappbeurt tegemoet kan zien. Daar zijn de mergelgrotten ook hard aan toe, maar die hebben alleen de status van natuurmonument, terwijl hen evenzeer de status van cultuurmonument toekomt, vindt bergkenner Marjan Melkert. De miskenning van de culturele waarde zit haar zo dwars dat ze er een scriptie aan wijdde.

BERICHT UIT MAASTRICHT

Vijf jaar geleden beëindigde ze haar opleiding als tekendocente aan de academie van Maastricht. Ze had gehoord dat er aan de universiteit een nieuwe studie op stapel stond, cultuur- en wetenschapsstudies. Voordat ze daar aan de slag zou kunnen moest ze eerst nog een jaartje geduld hebben. Om te overleven om wat te sparen voor de studie ging zij werken als gids in de grotten van de Sint Pietersberg. Al snel raakte zij geboeid door het gangenstelsel en om er meer over te weten te komen werd ze lid van de Vereniging tot Redding van de Sint Pietersberg. Voordat ze het wist zat ze als een van de weinige vrouwen in het mannenwereldje van de gidsen, die iedere zondag "inclusief kerst en oudjaar" op excursie gaan in het onderaardse gangenstelsel dat onder de Belgische grens doorloopt. Tussen twee regenbuien door lopen we naar de ingang van de grotten. Ze vertelt dat ze tijdens haar studie CVWS bleef werken in de grotten en hoe ze op het idee kwam er een scriptie over te schrijven. De wetenschapswinkel klopte op een dag bij haar aan met de vraag of zij de cultuurhistorische waarde van de grotten wilde onderzoeken. Vreemd genoeg was die vraag afkomstig van leden van het Natuurhistorisch Genootschap. In oktober hoopt Marjan Melkert met haar scriptie als één van de eerste studenten Cultuur en Wetenschapsstudies af te studeren.

Als we bij de ingang van de grot komen verandert de negenentwintigjarige studente van toon. Haar stem krijgt de klank van een geroutineerde gids die dagelijks een stortvloed van feiten en anekdotes uitstort over toeristen en verveelde schoolklassen die de grot dagelijks te verwerken krijgt; "Zoals je kunt zien is de ingang van de berg goed afgesloten. Dat is pas een jaar het geval. Voor die tijd kon iedereen die dat graag wilde de berg wel binnen komen. Nu kunnen alleen de vleermuizen er nog in en uit fladderen, mensen hebben daarvoor een sleutel nodig."

Binnen ruik en voel je de klamme mergellucht. Meteen wordt ook duidelijk waarom de grot op slot zit. In het cement waarmee de poort gebouwd is staat het met grote letters geschreven. "De ENCI en de gemeente doen de grot op slot. De Vereniging van Illegale berglopers maakt de grot kapot." Het is één van de teksten die herinneren aan de grimmige strijd die al geruime tijd woedt tussen hen die de Grotten op slot willen hebben en de illegale grottenlopers die om vrije toegang vechten. "Het hek is er natuurlijk niet alleen voor de bescherming van de grotten," haast Melkert zich te zeggen, "het is er ook voor de bescherming van mensen. Behalve dat je makkelijk verdwaalt in de grotten, zijn er een paar gevaarlijke gangen. Net als in België trouwens, waar Maastrichtse studentenverenigingen nog steeds hun introductiefeesten geven op plaatsen waar regelmatig grote ladingen mergel naar beneden vallen."

Of het buiten regent of niet, is niet meer te merken wanneer we door de hoge onderaardse galerijen heen lopen. Al snel staan we voor een Bolsreclame uit 1804. Aan de kwaliteit van de afbeelding is niet te merken dat de schildering al bijna twee eeuwen oud is. "Dat is het bijzondere van deze grotten," legt Melkert uit, "in Leiden hebben ze onlangs nog een oude sigarettenreclame gevonden, en met veel moeite gerestaureerd. Omdat het hier nooit regent of vriest, maar altijd acht graden is, blijven de tekeningen op de muur zo goed als nieuw." De reclame voor Bols is destijds gemaakt voor mensen die de mergelgroeve kwamen bezichtigen, vertelt Melkert: "Die mensen hadden er, zoals wij, eigenlijk niets te maken. Eigenlijk is het een beetje zonde, die muurschilderingen, want het gaat ten koste van de oude zaagsporen op de wanden." Die zaagsporen noemt Melkert in haar scriptie, van 'industriële-archeologisch belang'.

Hoe langer we door de grotten lopen hoe duidelijker het wordt dat die zaagsporen het praktisch overal verliezen van de schilderingen en andere door mensen toegebrachte schade. Overal staan namen en tekens in de muur gekrast. "Daardoor wordt het steeds moeilijker vast te stellen wat de mijnbouwers er zelf op hebben geschreven."

Onze tocht voert verder langs ovens en waterreservoirs die gebouwd zijn vóór de Tweede Wereldoorlog voor het geval dat de berg als schuilplaats moest dienen voor de bevolking van Maastricht. Het bleek nauwelijks nodig, maar de sporen staan er voor goed. Er zijn meer sporen in de grotten te vinden. Bijvoorbeeld van de champignonkwekerijen die er waren. "Er is nu nog één kweker, maar die houdt er over drie jaar mee op." Melkert vertelt dat zij bij het zoeken naar informatie voor haar scriptie erachter kwam dat haar opa in de oorlog de champignonbouw in de grot op poten had helpen zetten als project om werkloze arbeiders aan een nuttige bezigheid te helpen. Het 'veldwerk' voor haar scriptie was overigens minder heroïsch dan de donkere grotten doen vermoeden: "Ik heb voornamelijk in het archief van de provincie gezeten, om de oude foto's en documenten te inventariseren."

Dan staan we stil voor de oudste tekst van het gangenstelsel, opgeschreven in 1551. Nu is de tekst met grote krassen onleesbaar gemaakt. "Die zijn daar twee jaar geleden aangebracht door illegale berglopers, die waarschijnlijk niet eens wisten wat ze deden," verzucht ze. Het is één van de meest sprekende redenen waarom zij er in haar werkstuk voor pleit dat het gangenstelsel een cultuurmonument moet worden. Momenteel valt het gangenstelsel alleen onder de wet op de natuurmonumenten. Dat maakt het ook moeilijk om vandalen, zoals de jongen die op een dag besloot overal Oosterse tekens op te krassen, aan te pakken.

In de tijd dat de grot niet goed dicht zat braken de illegale berglopers regelmatig naar binnen. Het is moeilijk te bewijzen wie vernielingen aanricht. ook al maken sommige illegale berglopers het speurwerk gemakkelijk door hun 'oeuvre' te signeren met naam en datum.

Hoe hevig de strijd om de ingang van de grotten is geweest wordt duidelijk als we bij een dichtgemetselde ingang staan. Met witte verf is op de muur geschreven. "In uren tijd werd dit gemaakt, in slechts één minuut werd dit gekraakt." De initialen van de Vereniging van Illegale berglopers staan er onder. De tekst stamt uit de tijd dat je met een schop nog om de bakstenen muur heen kon graven. De gidsen hebben dat nu onmogelijk gemaakt door grote bergen puin naast de ingangen te storten. "Daaronder liggen kadavers van duiven, voor het geval ze het toch blijven proberen."

De dode duiven en het nieuwe hek bij de ingang houden de illegalen op het moment goed buiten. Toch zou het volgens Melkert beter zijn als de grotten net als het Casino een monumentenstatus zouden krijgen. "Dan is er meer geld voor onderhoud en misschien zelfs wat voor restauratie. Want wat hiel op de muren staat zou men in menig archief als een pronkstuk koesteren."

Micha Wertheim